

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปการวิจัย จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินงาน การวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะแนวทางการจัดระบบสารสนเทศ ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาชนิดของข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้ในการบริหารการประถมศึกษาในระดับจังหวัด
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงานการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด 4 ประการคือ
 - ก. การเก็บรวบรวมข้อมูล (data collection)
 - ข. การเก็บรักษาข้อมูล (data storing)
 - ค. การประมวลผลข้อมูล (data processing)
 - ง. การนำเสนอข้อมูล (data presentation)
3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

วิธีดำเนินงานการวิจัย

ตามแผนดำเนินงานการวิจัย ลำดับแรกผู้วิจัยได้ศึกษาคำรา บทความ เอกสารทางวิชาการ เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ ประกอบกับการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร หลักฐานของทางราชการ เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับชนิดของข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้ในการบริหารงาน การประถมศึกษาในระดับจังหวัด และอีกส่วนหนึ่งใช้เป็นกรอบความคิดทางวิชาการในการวิจัย

ต่อจากนั้นจึงเป็นการทดลองศึกษาขั้นต้น เพื่อให้ได้กรอบที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการจัดระบบสารสนเทศของประเทศไทย โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด และสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ผู้ทำหน้าที่จัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอีกจำนวน 16 จังหวัด เพื่อนำมาเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยภาคสนาม

ในการวิจัยภาคสนามนั้น ผู้วิจัยได้จัดสร้างเครื่องมือวิจัยซึ่งเป็นแบบสอบถาม จำนวน 4 ชุด เพื่อใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการจัดระบบสารสนเทศ กลุ่มผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด กลุ่มหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา หน่วยศึกษานิเทศก์ และกลุ่มคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด แล้วจึงนำแบบสอบถามดังกล่าวให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่านตรวจสอบ เมื่อได้ปรับปรุงแบบสอบถามตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว จึงนำไปทดลองใช้กับผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาเอกการบริหารการศึกษา ระดับปริญญาโท จำนวน 10 ท่าน แล้วจึงนำมาปรับปรุงใช้ในการวิจัยภาคสนาม

เมื่อได้เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลได้สภาพปัจจุบัน และปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศที่ควรจะเป็นของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแล้ว จึงนำผลที่ได้จากการวิจัยไปผสมผสานกับกรอบความคิดทางวิชาการที่ได้ศึกษาไว้ในขั้นต้น เสนอเป็นแนวทางในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยการจัดเสนอเป็นรายงานที่บรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิเคราะห์เอกสาร

ผลจากการวิเคราะห์แบบที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และแบบที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่จัดทำขึ้นเองอีก 14 จังหวัด พบว่า ข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้ในการบริหารงานการประถมศึกษา ระดับจังหวัด โดยสรุปแล้ว อาจจำแนกหมวดหมู่ชนิดของข้อมูลตามแผนงานหลักในการบริหารการศึกษา ซึ่งจะมีส่วนหลักปฏิบัติในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด 7 แผนงาน ดังนี้

- ก. ข้อมูลและสารสนเทศด้านวิชาการ
- ข. ข้อมูลและสารสนเทศด้านกิจการนักเรียน
- ค. ข้อมูลและสารสนเทศด้านบุคลากร
- ง. ข้อมูลและสารสนเทศด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
- จ. ข้อมูลและสารสนเทศด้านงานบริหารทั่วไป ธุรการและการเงิน
- ฉ. ข้อมูลและสารสนเทศด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
- ช. ข้อมูลและสารสนเทศด้านงานโครงการพิเศษ

เป็นที่น่าสังเกตว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจะมีข้อมูลชนิดเดียวกันกับข้อมูลตามความต้องการของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลของ สปช. ดำเนินการโดยให้ สปอ./สปก. กรอกแบบสำรวจ ซึ่ง สปช. ส่งไปให้โดยผ่าน สปจ. จำนวน 4 ชุด และเมื่อจัดกรอกข้อมูลแล้ว ให้ สปอ./สปก. เก็บไว้เป็นหลักฐาน 1 ชุด และเก็บไว้ที่ สปจ. 1 ชุด ส่งให้ศึกษาธิการอำเภอ 1 ชุด และจัดส่งให้ สปช. 1 ชุด ส่วนข้อมูลนอกเหนือจากความต้องการของ สปช. พบว่ามีการจัดเก็บน้อยมาก และเมื่อพิจารณาจากอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2523 : 13 - 14) ระบบข้อมูลการประถมศึกษา (อุทัย บุญประเสริฐ 2526 : 19 - 25) และตัวชี้นำสภาพโรงเรียนประถมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 33 - 55) แล้ว จะเห็นว่า ข้อมูลที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจัดเก็บรวบรวมในปัจจุบัน ยังไม่เพียงพอที่จะส่งผลให้การบริหารงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ ควรจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์หาชนิดของข้อมูลและสารสนเทศที่จะนำมาใช้ในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อให้ครอบคลุมการปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

อนึ่งข้อมูลที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจัดเก็บรวบรวมในปัจจุบันส่วนมากเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และเน้นหนักในด้าน ขนาดของโรงเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับอาคารสถานที่ บุคลากร นักเรียน และงบประมาณเป็นส่วนมาก ส่วนข้อมูลทางด้านวิชาการ กิจการนักเรียน และข้อมูลในส่วนที่ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานในระดับต่าง ๆ มีการเก็บรวบรวมน้อยมาก

บางชนิดยังไม่มีการจัดเก็บ กรณีนี้อาจทำให้ระบบข้อมูลและสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ไม่ครอบคลุมการบริหารงานการประถมศึกษาในระดับจังหวัดในทุกด้าน

2. สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด และการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ผู้ทำหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ

ก. ผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน 13 จังหวัด ปรากฏผลพอสรุปได้ดังนี้

- 1) สถานภาพส่วนตัว ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด มีอายุเฉลี่ย 51.27 ปี อายุราชการเฉลี่ย 28.64 ปี และดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดมาแล้ว เฉลี่ย 2.86 ปี ส่วนระดับการศึกษานั้น ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดส่วนมาก หรือร้อยละ 63.63 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ที่เหลือจบการศึกษาในระดับปริญญาโท หรือสูงกว่า
- 2) ด้านกรดำเนินการงานบริหารงานและการจัดเตรียมข้อมูลและสารสนเทศ ส่วนมากหรือ ร้อยละ 72.72 จัดให้มีปฏิทินในการปฏิบัติงาน โดยวิธีกำหนดขึ้นเองตามความเหมาะสม ร้อยละ 58.82 และกำหนดจากกาการสั่งการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ร้อยละ 35.29 และในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่มักมีการจัดเตรียมข้อมูลและสารสนเทศในการปฏิบัติงาน โดยมีการจัดเตรียมทุกเรื่อง ร้อยละ 27.27 และจัดเตรียมเป็นส่วนมาก ร้อยละ 63.63 และผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดทุกคน หรือร้อยละ 100 มีความเห็นว่า ควรมีการจัดเตรียมข้อมูลและสารสนเทศไว้ล่วงหน้าเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน
- 3) การจัดองค์การ หน่วยงาน และบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในการมอบหมายให้บุคลากรรับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีคำสั่งมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นส่วนมาก ถึงร้อยละ 90.90 ส่วนการควบคุมบังคับบัญชา ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด จะควบคุมบังคับบัญชาโดยผ่านหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา ร้อยละ 76.45 และควบคุมโดยตรง ร้อยละ 23.07

ในค่านความเกี่ยวข้องของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ผู้อำนวยการฯ เป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 54.54 เกี่ยวข้องในฐานะเป็นผู้ใช้ข้อมูลและสารสนเทศแต่เพียงอย่างเดียว ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 45.45 นอกจากจะเป็นผู้ใช้ข้อมูลและสารสนเทศแล้ว ยังเป็นผู้ร่วมจัดระบบสารสนเทศด้วย

ผู้อำนวยการฯ ส่วนมากถึงร้อยละ 82.00 มีความเห็นว่าควรจะมีหน่วยงานสำหรับจัดเตรียมข้อมูลและสารสนเทศโดยเฉพาะ โดยเห็นว่าควรจัดเป็นฝ่ายโดยเฉพาะ ร้อยละ 36.00 และควรมีผู้รับผิดชอบอย่างน้อย 2 คน หรือมากกว่า ร้อยละ 55.00

4) สภาพปัจจุบันของระบบข้อมูลและสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดส่วนมากใช้แนวทางการจัดระบบสารสนเทศโดยการศึกษาจากเอกสาร และตำรา ร้อยละ 50 ที่เหลือคิดขึ้นเอง ร้อยละ 21 และมีผู้แนะนำอีก ร้อยละ 21 และมีประสบการณ์จากหน่วยงานอื่นอีก ร้อยละ 7 ข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีความเพียงพอ ผู้อำนวยการฯ ส่วนมากถึงร้อยละ 73 ทราบชนิดของข้อมูลและสารสนเทศที่จะใช้ล่วงหน้า แต่ในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศ ต้องใช้ข้อมูลเก่าถึงร้อยละ 55

5) ความพร้อมทางคานทรพยากร ความพร้อมทางคานทรพยากร พิจารณาจากความพร้อมทางคานบุคลากร งบประมาณ และวัสดุ ครุภัณฑ์ ดังนี้

ก) คานบุคลากร การคานเนางานการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ยังมีบุคลากรไม่เพียงพอมากถึงร้อยละ 55 และความต้องการในการปรับปรุงระบบสารสนเทศ มีความต้องการให้ความรู้เพิ่มเติมแก่บุคลากร ร้อยละ 53 และในการให้ความรู้เพิ่มเติม ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด เห็นว่า ควรให้ความรู้เกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ร้อยละ 53 และให้ความรู้เบื้องต้นในการจัดระบบสารสนเทศอีกร้อยละ 47

ข) คานงบประมาณ และวัสดุครุภัณฑ์ การจัดสรรงบประมาณในการคานเนางานคานการจัดระบบสารสนเทศ ส่วนมาก ร้อยละ 73 จัดสรรโดยการพิจารณาตามความต้องการของฝ่ายแผนพัฒนา เป็นส่วนรวม และหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา เป็นผู้พิจารณาในส่วนของการจัด

ระบบสารสนเทศ ส่วนที่พิจารณาให้ตามความต้องการของการจัดระบบสารสนเทศโดยตรงมีเพียง ร้อยละ 27

การสำรวจความต้องการด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ ของหน่วยงานที่มีหน้าที่ ดำเนินการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีการสำรวจน้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง ถึงร้อยละ 45 ส่วนที่สำรวจปีละ 1 ครั้ง มีเพียงร้อยละ 27 นอกจากนี้ยังไม่เคยมีการสำรวจ

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด มีความเห็นว่า วัสดุ ครุภัณฑ์ของ หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศยังมีไม่เพียงพอ ถึงร้อยละ 54.54 และเห็นว่าในการ จัดสรรเพิ่มเติมให้เป็นกรณีพิเศษ สามารถจัดสรรให้ได้ไม่มากนัก เพราะงบประมาณมีจำกัดเป็น จำนวนถึงร้อยละ 45 ส่วนที่สามารถจัดสรรให้ได้ตามความจำเป็นมีเพียงร้อยละ 36 และไม่สามารถ จัดสรรให้เป็นกรณีพิเศษได้เลย มีร้อยละ 18

6) ปัญหาและอุปสรรค จากการสัมภาษณ์พบว่า ในการจัดระบบสารสนเทศ ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามลำดับดังนี้

ก) ไม่แน่ใจว่าข้อมูลที่ใช้อยู่มีความถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุมาจาก ผู้ให้ข้อมูลให้ข้อมูลที่ ไม่เป็นจริง และไม่เห็นความสำคัญของการจัดเก็บรวบรวม ข้อมูล

ข) ไม่มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และสารสนเทศ หรือมี แต่ วิธีการตรวจสอบไม่ดีพอ

ค) สภาพของข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ประกอบกับไม่สามารถหาข้อมูลย้อนหลังได้

ง) มีข้อจำกัดด้านเวลา

จ) กำลังงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ

ข. ผลการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ผู้มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

จากการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ผู้มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน 16 จังหวัด ปรากฏผลพอสรุปได้ดังนี้

1) สถานภาพส่วนตัว ศึกษาในเทศกที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศของสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดที่ได้รับการสัมภาษณ์ มีอายุเฉลี่ย 36.6 ปี และในจำนวนนี้ ผู้มีอายุสูงสุด คือ 46 ปี และ ต่ำสุดคือ 26 ปี 6 เดือน มีอายุราชการเฉลี่ย 14.16 ปี และดำรงตำแหน่ง ศึกษาในเทศกสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมาแล้ว เฉลี่ย 2.35 ปี รับผิดชอบในการ จัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมาแล้ว เฉลี่ย 1.57 ปี ส่วนมาก จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งมีจำนวนถึง ร้อยละ 92.86 ที่เหลือจบการศึกษาในระดับ ปริญญาโท หรือสูงกว่าปริญญาตรี

2) ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ ศึกษาในเทศกที่รับผิดชอบ ในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ร้อยละ 71.43 ไม่เคยได้รับการ ฝึกอบรม หรือศึกษาเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศมาก่อน ร้อยละ 28.57 เคยได้รับการ ฝึกอบรมมา และ ในจำนวนที่เคยได้รับการศึกษา หรือฝึกอบรมมา เป็นการอบรมระยะสั้น คือ ใช้เวลาในการศึกษาอบรมเป็นระยะเวลาต่ำกว่า 1 สัปดาห์ ร้อยละ 21.43

ก่อนรับหน้าที่ในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เคยมีประสบการณ์ในการจัดระบบข้อมูลมาแล้ว ร้อยละ 42.85 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 57.15 ไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศมาก่อน

3) การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนมาก สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดใช้แบบประจำที่จัดทำขึ้นเอง ร้อยละ 38 ใช้แบบที่ สปช. จัดสร้างขึ้น ร้อยละ 22 แบบที่ใช้เก็บข้อมูลเฉพาะกิจอีก ร้อยละ 27 และออกจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง มีเป็นจำนวนน้อย คือ ร้อยละ 13 แบบที่ใช้เก็บเป็นแบบรายงานประจำเดือน รายงานประจำภาค หรือแบบรายงานประจำปีเป็นหลัก

ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนมากมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อใช้ในการ จัดสรรงบประมาณ วัสดุ และครุภัณฑ์ ใช้ในการขอจัดตั้งงบประมาณ ใช้ในการวางแผนและ กำหนดนโยบาย ใช้ในการบริหารบุคคล และใช้ในงานวิชาการตามลำดับ ส่วนวิธีที่ใช้ในการ กำหนดชนิดของข้อมูลที่จะจัดเก็บ ส่วนมาก คือ ร้อยละ 45 ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดเอง รองลงไป ร้อยละ 31 ปรับปรุงจากแบบเก็บข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

และสำรวจจากความต้องการของผู้ใช้ ร้อยละ 24

แบบที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จะปรับปรุงเมื่อได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ใช้งาน เป็นส่วนมากถึง ร้อยละ 50 ปรับปรุงก่อนเก็บข้อมูลครั้งต่อไป ร้อยละ 39 และปรับปรุงตามความคิดเห็นของผู้จัดเก็บรวบรวมข้อมูลเอง ร้อยละ 11

ส่วนการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลนั้น ส่วนมากใช้วิธีสุ่มออกเจ้านับด้วยตนเอง ร้อยละ 35 เปรียบเทียบจากการเก็บข้อมูล 2 ครั้ง ร้อยละ 23 และตรวจสอบจากแหล่งอื่น ร้อยละ 26

4) การเก็บรักษาข้อมูล ในการเก็บรักษาข้อมูลนั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจัดเก็บในรูปของเอกสาร โดยวิธีเก็บรวบรวมสื่อที่ใช้ในการเก็บรวบรวมไว้ทั้งหมดเป็นจำนวน ร้อยละ 69 และจัดบันทึกลงในแถบเก็บรักษาที่จัดทำไวต่างหาก ร้อยละ 31

5) การประมวลผลข้อมูล ในการประมวลผลข้อมูล ผู้มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศประมวลผลด้วยตนเองทั้งหมดถึงร้อยละ 79 ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการประมวลผลส่วนมากใช้เครื่องคำนวณเป็นจำนวนถึงร้อยละ 78 ประกอบกับการประมวลผลด้วยมืออีกร้อยละ 22 ซึ่งตามสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สามารถประมวลผลได้ตามความต้องการของผู้ใช้ทุกครั้งเพียงร้อยละ 60 และระบับสถิติที่ใช้ในการประมวลผลจัดให้อยู่ในรูปของผลรวมของข้อมูลแต่ละชนิดถึงร้อยละ 62 และจัดให้อยู่ในรูปของร้อยละ อัตราส่วน หรือตัวกลางต่าง ๆ เพียงร้อยละ 38

ในจำนวนข้อมูลที่เก็บรักษาไว้ ร้อยละ 31 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ประมวลผลทั้งหมด ร้อยละ 38 ประมวลผลมากกว่าร้อยละ 75 ที่เหลือประมวลผลข้อมูลที่เก็บรักษาไว้ น้อยกว่าร้อยละ 75

การเก็บรักษาข้อมูลที่ประมวลผลแล้ว มีการจัดเก็บเป็นเอกสารรายแผ่น ร้อยละ 50 เก็บเป็นเอกสารเย็บเล่มชั่วคราว ร้อยละ 10 และจัดทำเป็นเอกสารเย็บเล่มถาวร ร้อยละ 40

6. การนำเสนอข้อมูล ส่วนมากจัดเสนอเป็นรูปเอกสาร ถึงร้อยละ 77 นอกจากนั้นเสนอเป็นแผนภูมิ แผนผัง หรือกราฟ อีกร้อยละ 23

ข้อมูลที่ประมวลผลแล้ว ได้จัดส่งไปยังหน่วยงานต่าง ๆ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ร้อยละ 21 ใช้เองในฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ร้อยละ 29 จัดส่งให้ สปอ./สปก. ในสังกัด ร้อยละ 29 และหน่วยงานอื่น ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการประถมศึกษาอีกร้อยละ 21 โดยมีรายชื่อหน่วยงานที่จะส่งข้อมูลเตรียมไว้ล่วงหน้า ถึงร้อยละ 71

ในด้านงบประมาณที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล มีการจัดเตรียมไว้ล่วงหน้า โดยเฉพาะมีเพียงร้อยละ 14 ที่เหลือส่วนมากต้องใช้วิธีขออนุมัติจากผู้บังคับบัญชาเป็นคราว ๆ ไป ซึ่งมีมากถึงร้อยละ 64

ส่วนในด้านความสามารถในการบริการข้อมูล และสารสนเทศแก่ผู้ใช้หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศสามารถบริการได้ทุกชนิด ทุกครั้งที่มีผู้ขอ เพียงร้อยละ 47 จัดบริการได้เพียงบางชนิด ร้อยละ 47 และในด้านความถี่ของการบริการข้อมูลให้แก่ฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักงาน จัดบริการให้แก่งานการจัดสรรวัสดุ งบประมาณ และครุภัณฑ์ มากที่สุด คือร้อยละ 32 ใช้ในการขอจัดตั้งงบประมาณ ร้อยละ 24 งานบริหารบุคคล ร้อยละ 21 ใช้ในการวางแผน ร้อยละ 18 และใช้ในงานวิชาการเพียงร้อยละ 6

7) ปัญหาที่พบในการจัดระบบสารสนเทศ จากการสัมภาษณ์ พบว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศดังนี้

ก) ปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล มีปัญหาเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่เพียงพอ และแหล่งข้อมูลจัดส่งข้อมูลให้ช้ากว่ากำหนด ส่วนปัญหาเกี่ยวกับแบบที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ปัญหาอื่น ๆ เกี่ยวกับแหล่งข้อมูล และ เกี่ยวกับการกำหนดชนิดของข้อมูลที่จะจัดเก็บรวบรวม มีปัญหาน้อย

ข) ปัญหาเกี่ยวกับการเก็บรักษาข้อมูล มีปัญหาน้อยเกี่ยวกับครุภัณฑ์ที่ใช้ในการจัดเก็บรักษาไม่เพียงพอ นอกจากนั้นยังมีปัญหาในระดับมีปัญหาน้อย เกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลบางชนิด การจำแนกชนิดของข้อมูลในการเก็บรักษา และการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

ค) ปัญหาเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูล ในด้านปัญหาเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูล พบว่ามีปัญหาในระดับมีปัญหาน้อย เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการประมวลผล และ การไม่มี

กำหนดการประมวลผลที่แน่นอน

ง) ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณและการสนับสนุนจากผู้บริหาร มีปัญหาในระดับ มีปัญหาน้อย เกี่ยวกับความเพียงพอของงบประมาณ การได้รับความสนับสนุนจากผู้บริหาร การกำหนด ขอบเขตหน้าที่ในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีหน้าที่ในการจัดระบบสารสนเทศ และความเหมาะสม ของการจัดสายบังคับบัญชาของหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ

จ) ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศ มีปัญหา เกี่ยวกับความเพียงพอของบุคลากร และมีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรขาดความรู้ เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัด ระบบสารสนเทศ และบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ เปลี่ยนงานบ่อย

สรุปผลการวิจัยภาคสนาม

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านระบบสารสนเทศ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการจัดระบบสารสนเทศเกินครึ่ง (ร้อยละ 51.85) มีประสบการณ์ เกี่ยวกับระบบสารสนเทศมาแล้ว มากกว่า 6 ปี ซึ่งในจำนวนนี้ ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหน่วยงาน ที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ ร้อยละ 29.63 เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบ สารสนเทศ ร้อยละ 18.52 และเป็นหัวหน้าหน่วยงานที่มีการให้บริการจากการจัดระบบสารสนเทศ อีก ร้อยละ 3.70 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 25.92 มีประสบการณ์เกี่ยวกับระบบสารสนเทศ ระหว่าง 4 - 6 ปี และอีก ร้อยละ 22.22 มีประสบการณ์ ระหว่าง 1 - 3 ปี ในจำนวนนี้ทำหน้าที่เป็น หัวหน้าหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ ร้อยละ 14.81 เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ ร้อยละ 18.52 เป็นผู้สอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสารสนเทศ ร้อยละ 7.41 และอื่น ๆ เช่นหัวหน้าหน่วยงานที่มีการให้บริการจากการจัดระบบสารสนเทศ อีก ร้อยละ 7.41

2. สถานภาพส่วนตัวของผู้ดำเนินการประเมินศึกษาจังหวัด พบว่า ผู้ดำเนินการ การประเมินศึกษาจังหวัด จำนวนมากถึงร้อยละ 81.03 ดำรงตำแหน่งผู้ดำเนินการฯ มาแล้ว ระหว่าง 3 - 4 ปี ส่วนที่เหลือ อีกร้อยละ 12.07 ดำรงตำแหน่ง ระหว่าง 1 - 2 ปี และ อีกร้อยละ 6.90 ดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 1 ปี

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดส่วนมาก คือร้อยละ 38.33 ดำรงตำแหน่ง
ในจังหวัดที่ตอบแบบสอบถาม ระหว่าง 3 - 4 ปี รองลงไปคือ ร้อยละ 31.67 ดำรงตำแหน่ง
ระหว่าง 1 - 2 ปี และที่เหลืออีกร้อยละ 30.00 ดำรงตำแหน่งในจังหวัดที่ตอบแบบสอบถามต่ำกว่า
1 ปี

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 59.32 ไม่เคยได้รับ
การศึกษาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ และ ร้อยละ 37.29 เคยได้รับการศึกษา
หรือฝึกอบรม ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 3.39 เคยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมบ้างโดยแทรกอยู่ใน
ในการอบรมเรื่องอื่น ๆ

3. สถานภาพส่วนตัวของหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา พบว่า หัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนาเป็นส่วนมาก
คือ ร้อยละ 38.89 ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์มาแล้วมากกว่า 16 ปีขึ้นไป รองลงมาดำรง
ตำแหน่งระหว่าง 11 - 15 ปี ร้อยละ 24.07 ระหว่าง 6 - 10 ปี ร้อยละ 22.22 และ
ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปี หรือต่ำกว่า อีกร้อยละ 14.81

หัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนามาก คือ ร้อยละ 61.11 ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย
แผนพัฒนามาแล้วระหว่าง 3 - 4 ปี ร้อยละ 29.63 ดำรงตำแหน่ง ระหว่าง 1 - 2 ปี และ
อีกร้อยละ 9.26 ดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 1 ปี

หัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนาน้อยกว่าครึ่ง หรือร้อยละ 48.15 เคยได้รับการศึกษาหรือ
ฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ ส่วนอีกร้อยละ 48.15 ไม่เคยได้รับการศึกษาหรือ
ฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 3.70 เคยได้รับการศึกษา
หรือฝึกอบรมบ้างโดยแทรกอยู่ในในการอบรมเรื่องอื่น ๆ

4. สถานภาพส่วนตัวของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า สภาพการ
ดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ส่วนมาก หรือร้อยละ 79.01
ดำรงตำแหน่งมาแล้วระหว่าง 3 - 4 ปี รองลงไปดำรงตำแหน่งระหว่าง 1 - 2 ปีมีจำนวน
ร้อยละ 18.52 และที่เหลืออีกร้อยละ 2.47 ดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 1 ปี

คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด น้อยกว่าครึ่ง หรือร้อยละ 43.15 เคยได้รับ
การศึกษาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ ส่วนที่เหลือเป็นจำนวนมากถึงร้อยละ

56.85 ไม่เคยได้รับการศึกษา หรือฝึกอบรม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการระบบสารสนเทศ

ก. เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของวัตถุประสงค์ของการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า การจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้ในการวางแผน เป็นลำดับที่ 1 รองลงไป เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน และการควบคุมงาน เป็นลำดับที่ 2 และลำดับที่ 3

ข. เกี่ยวกับการจัดองค์การ และการบังคับบัญชาหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่าปัจจุบันสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดครึ่งหนึ่ง หรือร้อยละ 50.00 ยังคงให้ฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักงานจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการเอง ส่วนการจัดให้มีหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการ เก็บข้อมูลและสารสนเทศเพียงหน่วยเดียว มีเพียงร้อยละ 45.00 ที่เหลืออีกร้อยละ 5.00 มีการจัดหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล และให้ฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักงาน เก็บข้อมูลด้วยตนเองประกอบกัน

ในการมอบหมายงานให้ผู้มีหน้าที่ในการจัดระบบสารสนเทศ ส่วนมาก หรือร้อยละ 80.33 มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนการควบคุมบังคับบัญชาหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศนั้น ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ควบคุมบังคับบัญชาโดยผ่านหัวหน้าฝ่ายที่ได้รับมอบหมาย ถึงร้อยละ 98.33

ค. เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดการระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ร้อยละ 35.59 อนุญาตให้ฝ่ายอื่นที่ไม่มีหน้าที่จัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ เก็บข้อมูลด้วยตนเอง และร้อยละ 57.63 อนุญาตเป็นบางครั้ง ส่วนที่ไม่อนุญาตให้ฝ่ายอื่น ๆ เก็บข้อมูลด้วยตนเองเลยมีเพียงร้อยละ 6.78

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดร้อยละ 28.33 สั่งการให้ฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักงานแจ้งความต้องการด้านข้อมูลและสารสนเทศให้หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ เป็นผู้จัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศให้อย่างเคร่งครัด ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 51.67

มีการสั่งการแต่ไม่เคร่งครัดนัก และอีก ร้อยละ 18.33 ไม่มีการสั่งการให้ทำเช่นนั้น

ในด้านการขอใช้ข้อมูลและสารสนเทศจากหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ ผู้ใช้ต้องขออนุญาตโดยผ่านผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ร้อยละ 26.67 ขออนุญาตต่อหัวหน้าฝ่ายที่รับผิดชอบ ร้อยละ 48.33 และขอใช้จากผู้มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศโดยตรง ร้อยละ 21.67

ในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ผู้อำนวยการฯ ส่วนมาก หรือร้อยละ 83.61 ทราบขั้นตอนในการดำเนินงานระบบสารสนเทศของสำนักงานฯ และ ส่วนมาก หรือร้อยละ 78.69 ทราบว่าหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศในสำนักงานมีชนิดของข้อมูลและสารสนเทศอะไรบ้าง ส่วนที่เหลือไม่ทราบ

ง. เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ต้องขออนุญาตผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดก่อนดำเนินการ พบว่า ในการดำเนินการ เจ้าหน้าที่ต้องขออนุญาตผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดในเรื่องต่าง ๆ คือ การส่งแบบเก็บข้อมูล เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล (ร้อยละ 70.69) การออกแบบเก็บรวบรวมข้อมูล (ร้อยละ 65.52) การนำเสนอข้อมูลเป็นเอกสาร (ร้อยละ 55.17) การกำหนดชนิดของข้อมูลและสารสนเทศที่จะจัดเก็บรวบรวม (ร้อยละ 51.72) การกำจัดเอกสารข้อมูลที่เก็บได้จากแหล่งข้อมูลทิ้งไปหลังจากหมดความจำเป็น (ร้อยละ 41.38) การนำเสนอข้อมูลในลักษณะอื่น ๆ เช่นกราฟ แผนภูมิ ฯลฯ (ร้อยละ 24.14) และการประมวลผลข้อมูล (ร้อยละ 18.97) ตามลำดับ

จ. เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ที่ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสั่งให้ผู้รับผิดชอบจัดส่งรายงานให้ทราบภายหลังการดำเนินการ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องจัดส่งรายงานให้ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดทราบภายหลังการดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้ คือ การนำเสนอข้อมูลเป็นเอกสาร (ร้อยละ 67.80) การประมวลผลข้อมูล (ร้อยละ 64.41) การจัดส่งแบบเก็บข้อมูลเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล (ร้อยละ 38.98) การจัดสร้างแบบเก็บรวบรวมข้อมูล (ร้อยละ 37.29) การกำหนดชนิดของข้อมูลและสารสนเทศที่จะจัดเก็บรวบรวม (ร้อยละ 35.59) การนำเสนอข้อมูลในลักษณะอื่น ๆ เช่น กราฟ แผนภูมิ ฯลฯ (ร้อยละ 35.59) และการกำจัดเอกสารข้อมูลที่เก็บได้จากแหล่งข้อมูลทิ้งไปหลังจากหมดความจำเป็น (ร้อยละ 25.42) ตามลำดับ

จ. เกี่ยวกับการสนับสนุนหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด เป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 88.14 เคยสอบถามหรือเคยได้รับรายงานความต้องการทรัพยากรจากหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ และมีความสามารถในการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ แก่หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้คือ สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศแก่บุคลากรได้เป็นลำดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ สามารถจัดสรรวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศเพิ่มขึ้น การเพิ่มเติมบุคลากรที่มีหน้าที่ในการจัดระบบสารสนเทศ และการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมแก่หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดระบบสารสนเทศ เป็นลำดับที่ 2, 3 และ 4 ตามลำดับ

ข. เกี่ยวกับความต้องการในการปรับปรุงระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ต้องการให้บุคลากรที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศเพิ่มขึ้น เป็นลำดับที่ 1 รองลงไป ได้แก่ ต้องการจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศเพิ่มขึ้น เป็นลำดับที่ 2 ต้องการเพิ่มเติมบุคลากรที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ เป็นลำดับที่ 3 และต้องการจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการจัดระบบสารสนเทศเพิ่มขึ้น เป็นลำดับที่ 4

2. สภาพปัจจุบันของการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ก. เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ก่อนออกแบบเก็บรวบรวมข้อมูลมีการทบทวนวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูล และสอบถามความต้องการด้านข้อมูลและสารสนเทศจากผู้ที่จะนำไปใช้บ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.89$ และ 3.67 ตามลำดับ) อย่างไรก็ตามสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยังคงมีการเก็บข้อมูลเฉพาะกิจตามที่ผู้ใช้ขอให้เก็บเพิ่มเติมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.31$) และในการเก็บข้อมูลแต่ละครั้ง มีสถิติข้อมูลบางรายการไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.02$) นอกจากนี้ยังมีการเก็บข้อมูลอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในปัจจุบันไว้ล่วงหน้าในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.30$) และในรายการข้อมูลที่จัดเก็บส่วนมาก (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 4.17$) เป็นข้อมูลตามความต้องการ

ของผู้ใช้ในฝ่ายแผนพัฒนามากกว่าฝ่ายอื่น ๆ ส่วนความทันต่อเวลานั้น สามารถเก็บข้อมูลได้ทันตามกำหนดเวลาที่ผู้ใช้ต้องการ เป็นบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.50$)

การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเก็บรวบรวมโดยผ่านสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นส่วนมาก (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 4.35$)

หลังจากเก็บข้อมูลแล้ว มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่จัดเก็บรวบรวมได้เป็นส่วนมาก (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 4.00$)

ข. เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการเก็บรักษาข้อมูล พบว่า หลังจากการเก็บข้อมูลแล้ว มีการปรับยอดข้อมูลในแหล่งเก็บรักษาให้เป็นปัจจุบันเป็นส่วนมาก (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.70$) และในการเก็บรักษาข้อมูล จัดเก็บรักษาโดยแยกเป็นรายอำเภอเป็นจำนวนมาก (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 4.42$) และจัดจำแนกหมวดหมู่ตามชนิดของข้อมูล เป็นจำนวนมาก (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.61$) ส่วนเอกสารข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยังคงเก็บรักษาไว้เป็นจำนวนมาก (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 4.11$)

นอกจากเอกสารข้อมูลจากแบบเก็บข้อมูลที่จัดทำขึ้นแล้ว ยังมีการเก็บรักษาข้อมูลจากแบบรายงานอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.25$)

ยอดข้อมูลทุกชนิดมีการแยกเก็บรักษาไว้เป็นส่วนมาก (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.61$) เพื่อความสะดวกในการ เปลี่ยน เป็นสารสนเทศ

ค. เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการประมวลผลข้อมูล พบว่าในการประมวลผลข้อมูลหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ กำหนดลักษณะของสารสนเทศด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.38$) และผู้ใช้ข้อมูลและสารสนเทศ แจงลักษณะของสารสนเทศให้เป็นแนวทางในการประมวลผลในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.07$) ส่วนลักษณะของข้อมูลที่ประมวลผลเป็นสารสนเทศที่ผู้ใช้สามารถนำไปใช้ได้ทันทีโดยไม่ต้องประมวลผลเพิ่มเติม มีเพียงบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.29$) และบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 2.93$) ผู้ใช้ต้องประมวลผลจากข้อมูลหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศมีอยู่ด้วยตนเอง

ในการประมวลผล หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศสามารถจัดประมวลผล
ได้ทันตามความต้องการของผู้ใช้บ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.75$)

ง. เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการนำเสนอข้อมูล ในการจัดระบบสารสนเทศของ
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พวว่า มีการนำเสนอข้อมูลทั้งในรูปแบบเอกสารแสดงสถิติ และในรูป
แบบอื่น ๆ เช่น กราฟ แผนภูมิ ฯลฯ โดยมีการนำเสนอไว้ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย (\bar{x})
= 3.50 และ 2.85 ตามลำดับ) ส่วนการจัดจ่ายข้อมูลที่ประมวลผลแล้วให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ นั้น
มีการส่งให้ สปอ./สปก. ในสังกัด ฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักงาน และบริการหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้อง
ในระดับบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.04, 2.98$ และ 3.33 ตามลำดับ)

ส่วนในด้านการประมวลผลข้อมูล เป็นการเฉพาะกิจตามที่ผู้ใช้ขอให้ประมวลนั้น
สามารถดำเนินการได้เป็นบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.33$)

3. สภาพปัจจุบันของการใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ
การประถมศึกษาจังหวัด พวว่า ในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ที่เสนอเรื่องให้พิจารณาเป็น
ผู้จัดเตรียมข้อมูลและสารสนเทศให้ในระดับบ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.89$) และข้อมูลและ
สารสนเทศที่ได้รับกรณีมีความเพียงพอในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.38$) บางครั้ง
(ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.01$) คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดสั่งให้เจ้าหน้าที่จัดเตรียมข้อมูล
และสารสนเทศให้ และในลักษณะดังกล่าว ได้รับข้อมูลและสารสนเทศเพียงพอต่อการประกอบการ
พิจารณาในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.32$)

การเลื่อนประชุมพิจารณาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อให้เจ้าหน้าที่
จัดเตรียมข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการปรากฏว่ามีในระดับน้อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 2.29$)
และการพิจารณาต้องดำเนินไปโดยไม่ใช้ข้อมูลเพราะไม่อาจคอยข้อมูลที่ต้องการได้ ปรากฏว่ามี
น้อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 2.18$) และกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถหาข้อมูลที่คณะกรรมการ
การประถมศึกษาจังหวัดต้องการได้ปรากฏในระดับน้อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 2.17$)

เกี่ยวกับสภาพของข้อมูลที่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดได้รับ ปรากฏว่าเป็น
ข้อมูลที่สามารถใช้ประกอบการพิจารณาได้ทันทีโดยไม่ต้องประมวลผลเพิ่มเติมในระดับปานกลาง
(ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.29$) และเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพจำนวนปานกลาง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.35$)

และข้อมูลและสารสนเทศที่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดได้รับมีคุณสมบัติต่าง ๆ คือ มีสภาพเป็นปัจจุบัน มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ตัดสินใจ ตรงตามที่ต้องการ และ มีความถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริงในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.88, 3.72$ และ 3.72 ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

1. ปัญหาในการจัดการระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่ามีปัญหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ มีปัญหาค่อนข้างมากในเรื่องของเจ้าหน้าที่ในฝ่ายต่าง ๆ ที่เป็นผู้ขอใช้ข้อมูลและสารสนเทศยังไม่เข้าใจถึงการใช้จ่ายประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.66$) วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานการจัดระบบสารสนเทศยังขาดประสิทธิภาพที่จะส่งผลให้ระบบสารสนเทศเป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้ (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.66$) และระบบยังไม่สามารถรวบรวมข้อมูลตามความต้องการของผู้ใช้ทุกฝ่ายในสำนักงานได้ (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.54$)

มีปัญหาในระดับมีปัญหบ้างเกี่ยวกับบุคลากรที่มอบหมายให้รับผิดชอบในการจัดระบบในเรื่อง ความเพียงพอของบุคลากร (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.25$) ขาดความรู้เบื้องต้นในการจัดระบบสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.19$) และมีปัญหาในระดับมีปัญหาน้อยในเรื่องบุคลากรที่ได้รับมอบหมายเปลี่ยนงานในหน้าที่บ่อย (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 2.31$)

นอกจากนี้ยังมีปัญหาในระดับมีปัญหบ้างในเรื่องผู้บริหารในระดับรองจากผู้อำนวยการฯ ไม่เห็นความสำคัญของระบบสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 2.59$) งบประมาณมีไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.32$) ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดไม่มีเวลาเพียงพอที่จะสอดส่องดูแลงานการจัดระบบสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.24$) ความเหมาะสมของการจัดสายบังคับบัญชา (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 2.59$) และการจัดระบบสารสนเทศยังไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ทำให้ยากต่อการวิเคราะห์จุดที่เป็นปัญหา (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.37$)

2. ปัญหาในการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ก. เกี่ยวกับการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่ามีปัญหาค่อนข้างมากในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ คือ ผู้ให้ข้อมูลไม่เข้าใจความหมายของข้อมูลบางชนิด (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.54$) ผู้ให้ข้อมูลจัดส่งข้อมูลไม่ทันตามกำหนดเวลา (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.69$) ไม่สามารถจัดเก็บรวบรวม

ข้อมูลเชิงคุณภาพได้ (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.63$) และมีปัญหาในระดับมีปัญหบ้างในเรื่องผู้ให้ข้อมูล
จัดส่งข้อมูลให้ไม่ทันตามกำหนดเวลา (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.26$)

นอกจากนี้พบว่า มีปัญหบ้างในเรื่องปริมาณของข้อมูลที่จัดเก็บมีมากเกินไป
(ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.02$) ไม่ทราบว่า จะเก็บข้อมูลชนิดใดบ้างจึงจะครอบคลุมความต้องการของ
ผู้ใช้ (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 2.79$) ข้อมูลบางชนิดมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ไม่สามารถจัดเก็บ
ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.26$) ต้องเก็บข้อมูลชนิดเดียวกันซ้ำซ้อนกัน
หลายครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 2.91$) ข้อมูลบางชนิดที่จำเป็นแต่แหล่งข้อมูลไม่ได้เก็บข้อมูล
ดังกล่าวไว้ (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.11$) และข้อมูลที่จัดเก็บรวบรวมได้ไม่ถูกต้องตรงความเป็นจริง
(ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 2.96$)

ข. ปัญหาเกี่ยวกับการเก็บรักษาข้อมูล พบว่ามีปัญหบ้างในเรื่องการจำแนก
หมวดหมู่ของข้อมูลในการเก็บรักษา (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 2.72$) และวัสดุ ครุภัณฑ์ที่ใช้ในการ
เก็บรักษาข้อมูลมีไม่พอเพียง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.36$)

ค. ปัญหาเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูล และอื่น ๆ พบว่ามีปัญหบ้างในเรื่อง
เครื่องมือที่ใช้ในการประมวลผลในปัจจุบันไม่สามารถใช้ประมวลผลได้ทันตามเวลาที่ต้องการ
(ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.37$) ระดับสถิติที่ใช้ประมวลผลตามความต้องการของผู้ใช้ยากเกินไป
(ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 2.35$) ผู้ใช้ข้อมูลและสารสนเทศต้องการข้อมูลและสารสนเทศ
เกินไป (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.32$) และผู้ใช้ไม่ร่วมมือในการระบุชนิดของข้อมูลและสารสนเทศ
ที่ต้องการ เมื่อสอบถามล่วงหน้า (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 2.81$) ส่วนปัญหาอื่น ๆ ที่พบได้แก่ปัญหา
เกี่ยวกับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ซึ่งพบว่ามีปัญหาในระดับมีปัญหาน้อย (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 2.26$)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศที่ควรจะเป็นของสำนักงานการประม
ศึกษาจังหวัด

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบระบบสารสนเทศของสำนักงานการประมศึกษาจังหวัด
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามข้อ 1, 2, 3, 5 และ 7 พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและ
นักวิชาการด้านการจัดระบบสารสนเทศ กลุ่มผู้อำนวยการการประมศึกษาจังหวัด กลุ่มหัวหน้า
ฝ่ายแผนพัฒนา และกลุ่มคณะกรรมการการประมศึกษาจังหวัด มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน เกี่ยวกับ

รูปแบบระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง และเห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ระหว่าง 4.89 - 4.06) ว่าจะระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรครอบคลุมความต้องการของผู้ใช้ทุกฝ่ายในสำนักงาน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรสำรวจข้อมูลที่ สปช. ต้องการ เตรียมไว้ให้พร้อมแทนที่จะสำรวจ เป็นรายครั้งหรือทุกครั้ง ที่ สปช. ต้องการ ควรมอบหมายให้หน่วยงานพิเศษหน่วยเดียวในการ เก็บรวบรวมข้อมูลทุกอย่างที่จำเป็นต้องใช้ในสำนักงาน ควรกำหนดขอบเขตของการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ว่าจะนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการบริหารงานด้านใดบ้าง และควรกำหนดค่าจำกัดความชนิดของข้อมูลแต่ละรายการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรให้เข้าใจตรงกัน ทั้งผู้ใช้ ผู้จัดระบบและผู้ให้ข้อมูล โดยเฉพาะในประเด็นที่ว่า ควรกำหนดค่าจำกัดความชนิดของข้อมูลแต่ละรายการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรให้เข้าใจตรงกัน ทั้ง 4 กลุ่มมีความเห็นในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ระหว่าง 4.89 - 4.61) และในประเด็นที่ว่า ระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรครอบคลุมความต้องการของผู้ใช้ทุกฝ่ายในสำนักงาน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มผู้อำนวยการฯ และกลุ่มหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา มีความเห็นในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ระหว่าง 4.81 - 4.52) ยกเว้นกลุ่มคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งมีความเห็นในระดับ เห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) 4.31)

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มแล้ว ปรากฏว่า ความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ยกเว้นในประเด็นที่ว่า ระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรครอบคลุมความต้องการด้านข้อมูลของผู้ใช้ทุกฝ่ายในสำนักงาน ซึ่งจากการเปรียบเทียบอัตราส่วน F พบว่า ความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด กับกลุ่มคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด และระหว่างกลุ่มหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา กับกลุ่มคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (อัตราส่วน F = 3.63 และ 4.70 ตามลำดับ)

2. ความคิดเห็น เกี่ยวกับการ เก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 4,6,8,9 และ 12 พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการด้านการจัดระบบสารสนเทศ กลุ่มผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด กลุ่มหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา และกลุ่มคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความเห็นเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

และเห็นด้วยเป็นส่วนมาก (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ระหว่าง 4.56 - 3.70) ที่ว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรมอบหมายให้ฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักงาน สปอ. และ สปก. รวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงให้หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูล รายงานที่กำหนดให้ สปอ. สปก. จัดส่งให้ สปจ. เป็นการประจำนอกเหนือจากแบบ เก็บข้อมูลที่หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บข้อมูลจัดทำขึ้น ควรสำเนาให้หน่วยงานที่มีหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อคัดเลือกข้อมูลที่ต้องการ ควรจัดแบ่งเก็บข้อมูลตามช่วงเวลา ข้อมูลแต่ละชนิดมีการเปลี่ยนแปลง และก่อนเก็บรวบรวมข้อมูลควรสำรวจความต้องการ คำนวณข้อมูลและสารสนเทศของผู้ใช้ เพื่อให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศตรงตามความต้องการ ยกเว้นประเด็นที่ว่า หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ ควรเก็บข้อมูลดิบจากแหล่งข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลเอง ซึ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นในระดับไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) = 3.44)

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มแล้ว ปรากฏว่าความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าความคิดเห็นของทั้ง 4 กลุ่มที่มีต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีความสอดคล้องกัน

ส่วนแบบสอบถามในข้อ 10, 11, 14 และ 15 ซึ่งเป็นแบบสอบถามในเชิงนิเสธนั้น พบว่า ทั้ง 4 กลุ่มไม่แน่ใจต่อประเด็นที่ว่าควรเลือกเก็บข้อมูลชนิดที่ผู้ใช้ต้องการเท่านั้น (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ระหว่าง 3.13 - 3.15) ส่วนประเด็นอื่น ๆ คือ ความเห็นต่อประเด็นที่ว่า ข้อมูลและสารสนเทศที่มีความสำคัญมากที่สุด คือข้อมูลและสารสนเทศที่มีผู้ใช้มากที่สุด ฝ่ายต่าง ๆ ใน สปจ. ควรเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองบ้างเพื่อให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการ และหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ ควรเก็บรวบรวมข้อมูลทุกชนิดที่สามารถเก็บรวบรวมได้เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้เมื่อคราวจำเป็นในโอกาสต่อไป นั้น ทั้งกลุ่มผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด กลุ่มหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา และกลุ่มคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ต่างมีความเห็นในระดับเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ระหว่าง 3.54 - 4.51) ส่วนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการจัดระบบสารสนเทศ มีความเห็นในระดับไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ระหว่าง 3.22 - 3.44) ในทุกประเด็น

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มแล้ว พบว่าในประเด็นที่ว่า ควรเลือกเก็บข้อมูลชนิดที่ผู้ใช้ต้องการเท่านั้น นั้น ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนประเด็นอื่นนอกเหนือจากนี้ ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

แสดงว่าความคิดเห็นที่มีต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเชิงนิเสธในส่วนนี้มีความแตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเก็บรักษาข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามข้อ 13, 16, 17, 18 และ 21 พบว่า ทั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการจัดระบบสารสนเทศ กลุ่มผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด กลุ่มหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา และกลุ่มคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความเห็นสอดคล้องกันในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง และเห็นด้วย เป็นส่วนมาก (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ระหว่าง 3.55 - 4.89) โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 3 ประเด็นที่ว่า ผู้มีหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลควรตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้รับมีความถูกต้อง ในการเก็บรักษาข้อมูลควรจำแนกชนิดของข้อมูลไว้ เป็นหมวดหมู่ตามชนิดของข้อมูล และควรปรับข้อมูลในแหล่งเก็บรักษาให้เป็นปัจจุบัน ทุกครั้งที่มีการเก็บข้อมูลครั้งใหม่ ซึ่งทุกกลุ่มมีความเห็นในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ยกเว้นประเด็นที่ว่า ควรเลือกเก็บรักษาข้อมูลเฉพาะที่มีความจำเป็นต้องติดตามต่อเนื่องตามผู้ใช้ต้องการ ซึ่งหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนามีความเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) = 3.25) และในประเด็นที่ว่า เอกสารข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลที่ใช้ประมวลผลแล้ว ควรเลือกกำจัดส่วนที่ไม่สำคัญ หรือไม่จำเป็นทิ้งไปเสีย ซึ่งกลุ่มคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมีความเห็นในระดับไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) = 3.46)

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มแล้วปรากฏว่าความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ยกเว้นประเด็นที่ว่า ในการเก็บรักษาข้อมูล ควรจำแนกชนิดของข้อมูลไว้ เป็นหมวดหมู่ตามชนิดของข้อมูล ซึ่งพบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา กับกลุ่มคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($P = 5.00$)

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ข้อ 19, 20 22 และ 23 พบว่า ทั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการจัดระบบสารสนเทศ กลุ่มผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด กลุ่มหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา และกลุ่มคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความเห็นในระดับเห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ระหว่าง 3.63 - 4.25) เกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลในการ

จัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ว่าในการประมวลผลข้อมูลนั้น ควรสอบถามลักษณะของสารสนเทศแต่ละชนิดจากผู้ที่จะนำไปใช้ และผู้ประมวลผลควรประมวลผลเป็นสารสนเทศให้ผู้ใช้ไว้วงหน่าอย่างสมบูรณ์ โดยไม่ต้องประมวลผลเพิ่มเติม รวมทั้ง ควรจัดประมวลผลเฉพาะสารสนเทศที่จำเป็นต่องานนำไปใช้ มิฉะนั้นจะสิ้นเปลืองเกินความจำเป็น

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มแล้ว ปรากฏว่า ความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าความคิดเห็นของทั้ง 4 กลุ่มที่มีต่อการประมวลผลข้อมูลสอดคล้องกันโดยมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการจัดระบบสารสนเทศ
ผลจากการวิจัยพบว่าผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการจัดระบบสารสนเทศ จำนวนมากถึงร้อยละ 51.85 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับระบบสารสนเทศมาแล้ว มากกว่า 6 ปี และ อีกร้อยละ 25.92 มีประสบการณ์อยู่ในระหว่าง 4 - 6 ปี และ เมื่อพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบสารสนเทศแล้ว น่าจะ เชื่อถือได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการที่ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถในดานระบบสารสนเทศของประเทศไทยเป็นอย่างดี

2. สถานภาพส่วนตัวของผู้ดำเนินการการประถมศึกษาจังหวัด ผลจากการวิจัยพบว่าผู้ดำเนินการการประถมศึกษาจังหวัด ส่วนมากหรือร้อยละ 81.03 เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการฯ มาแล้วระหว่าง 3 - 4 ปี จึงควร เป็นผู้รู้สภาพปัจจุบันของการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดที่เคยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบสารสนเทศมีเป็นจำนวนน้อยเพียงร้อยละ 37.29 และ ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมโดยแทรกอยู่ในการอบรมเรื่องอื่น ๆ อีกเพียงร้อยละ 3.39 นอกจากนั้นไม่เคยได้รับการศึกษา หรือฝึกอบรม ฉะนั้นการจัดการเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาส่วนใหญ่น่าจะ เป็นการจัดการโดยอาศัยประสบการณ์ และจากความคิดเห็นมากกว่าจะ เป็นการจัดการโดยมีหลักสูตรสนับสนุน เป็นจำนวนมาก

3. สถานภาพส่วนตัวของหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา ผลจากการวิจัยพบว่า หัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนาส่วนมาก หรือร้อยละ 62.96 ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์มาแล้วเป็นเวลานานกว่า 10 ปี และดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนามาแล้วเป็นเวลา ระหว่าง 3 - 4 ปี มีจำนวนถึงร้อยละ 61.11 จึงสรุปได้ว่า หัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นส่วนมากเป็นผู้มีประสบการณ์ ทัศนคติปัจจุบัน และปัญหาในการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นอย่างดี แต่เมื่อพิจารณาถึงการได้รับการศึกษา หรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ แล้ว พบว่า หัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนาที่เคยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบสารสนเทศมีเป็นจำนวนน้อยเพียงร้อยละ 48.15 ประกอบกับผู้ที่เคยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมโดยแทรกอยู่ในการอบรมเรื่องอื่น ๆ อีกร้อยละ 3.70 นอกจากนั้นไม่เคยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรม จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า หัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในฐานะหัวหน้าฝ่ายงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ยังขาดหลักวิชาการในการจัดระบบสารสนเทศอยู่อีกเกือบครึ่ง หรือร้อยละ 48.15

4. สถานภาพส่วนตัวของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ผลจากการวิจัยพบว่า คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เป็นส่วนมาก หรือร้อยละ 79.01 ดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมาแล้วระหว่าง 3 - 4 ปี (ช่วงเวลาเดียวกันกับที่ระบบบริหารการประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติมีการบริหารงานในรูปของคณะกรรมการ) ฉะนั้น จึงเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ และทราบสภาพปัจจุบันของข้อมูลและสารสนเทศ ในฐานะผู้ใช้ได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดที่เคยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบสารสนเทศมีเพียงร้อยละ 43.15 เท่านั้น

โดยสรุปแล้ว ในด้านผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการจัดระบบสารสนเทศ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถในการจัดระบบสารสนเทศทางการศึกษาของประเทศไทย เป็นอย่างดี ส่วนทางฝ่ายผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ทั้งผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา และคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ต่างเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด แต่ส่วนมากยังขาดความรู้ทางด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสารสนเทศที่จะส่งผลให้การจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อยู่เป็นจำนวนมาก อันเนื่องจากการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมาเป็นเวลานาน คือเฉลี่ย 1.57 ปี และส่วนมาก หรือร้อยละ 71.43 ไม่เคยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศมาก่อน

ฉะนั้น จึงควรพิจารณาส่งเสริม หรือสนับสนุนบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ทั้งผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา และศึกษานิเทศก์ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ ให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศให้เหมาะสมตามขอบเขตความรับผิดชอบของตน น่าจะเป็นส่วนสำคัญที่จะผลักดันให้การจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการจัดการระบบสารสนเทศ

1. วัตถุประสงค์ของการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

เมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแล้วปรากฏว่า ในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้ในการวางแผน การปฏิบัติงาน และการควบคุมงาน เป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ ซึ่งสารสนเทศเพื่อการดำเนินการดังกล่าวมีลักษณะแตกต่างกัน คือ "สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ เป็นรายงานข้อเท็จจริงในการปฏิบัติงานประจำวัน ... สารสนเทศเพื่อการควบคุมแตกต่างจากสารสนเทศที่ใช้ในการวางแผนทั้งชนิดและลักษณะ ในการวางแผนจะเน้นสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างในอนาคต แต่ในการควบคุม จะต้องการสารสนเทศที่เพิ่งจะผ่านไป และแนวโน้มเฉพาะอย่าง" (Hussain 1973 : 111) และเมื่อพิจารณาอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดส่วนมากจะมีลักษณะเป็นการวางแผน และการควบคุมงานมากกว่าการปฏิบัติงาน ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในปัจจุบัน น่าจะเป็นการเก็บข้อมูลที่มีรายละเอียดของข้อมูลเกินความจำเป็น อาจทำให้ปริมาณงานในความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศมากเกินไป ไม่สามารถดำเนินการได้ทันเวลา

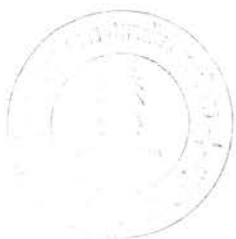
2. การจัดการและการบังคับบัญชาหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ

ในด้านการจัดการและการบังคับบัญชาหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศนี้ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ร้อยละ 50.00 ยังคงให้ฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักงานเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศด้วยตนเอง และอีก ร้อยละ 50.00 จัดให้หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูลเพียงหน่วยเดียว การที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดไม่จัดให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพียงหน่วยเดียว อาจก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น เกิดความซ้ำซ้อนในการเก็บรวบรวมข้อมูล การกำหนดค่าจำกัดความความหมายของข้อมูลแต่ละรายการไม่ตรงกัน ข้อมูลและสารสนเทศที่จะใช้ประโยชน์ในสำนักงานไม่รวมอยู่แห่งเดียวกัน เวลาเรียกใช้ไม่ทันต่อเหตุการณ์ ไม่ทราบว่าข้อมูลชนิดใดมีเก็บไว้ที่ฝ่ายใดบ้าง การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ เป็นไปอย่างไม่เป็นระบบ ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า ในขณะที่ระเบียนกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้ฝ่ายแผนพัฒนา เป็นผู้มีหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอยู่แล้ว จึงควรมอบหมายให้ฝ่ายแผนพัฒนา เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ประโยชน์ในสำนักงานทั้งสำนักงาน เพียงหน่วยเดียว การดำเนินการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจะมีความเป็นระบบระเบียบยิ่งขึ้น และไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว

3. สภาพปัจจุบันของการจัดการระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่าฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ ยังคงได้รับอนุญาตให้จัดเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อใช้ประโยชน์ในฝ่ายของตนอยู่เป็นจำนวนมาก และส่วนมากไม่มีการสั่งการให้ฝ่ายต่าง ๆ แจ้งความต้องการด้านข้อมูลและสารสนเทศให้ฝ่ายที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศให้อย่างเคร่งครัด ซึ่งกรณีดังกล่าว อาจทำให้การดำเนินการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเกิดปัญหาในการดำเนินการ ดังที่กล่าวแล้วในข้อ 2.

ส่วนในเรื่องการขอใช้ข้อมูลและสารสนเทศจากหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ พบว่า มีความคล่องตัว เพราะการขอใช้ข้อมูลและสารสนเทศส่วนมากขออนุญาตใช้จากหัวหน้าฝ่ายที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ (ร้อยละ 48.33) และจาก ผู้มีหน้าที่จัดระบบ

สารสนเทศโดยตรง (ร้อยละ 21.67)

4. การดำเนินการจัดระบบสารสนเทศที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องขออนุญาต
ผู้อำนวยการก่อนการดำเนินการ ในด้านกระบวนการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัดที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องขออนุญาตผู้อำนวยการก่อนการดำเนินการนั้น
 พบว่า มากกว่าร้อยละ 50 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ต้องขออนุญาต ก่อนการ
 ดำเนินการ 4 กิจกรรม คือ การกำหนดชนิดของข้อมูลที่จะเก็บรวบรวม (ร้อยละ 51.72) การ
 ออกแบบเก็บรวบรวมข้อมูล (ร้อยละ 65.52) การส่งแบบเก็บข้อมูลเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจาก
 แหล่งข้อมูล (ร้อยละ 70.69) และการนำเสนอข้อมูลเป็นเอกสาร (ร้อยละ 55.17)
 แสดงให้เห็นว่าผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด เป็นส่วนมากให้ความสนใจในการจัดระบบ
 สารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอยู่ในเกณฑ์สูง ซึ่งน่าจะส่งผลดีให้แก่การจัดระบบ
 สารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในโอกาสต่อไป ดังที่ Hussain (1973 :
 6 - 7) ให้ความเห็นว่า "ทั้งผู้บริหารและนักจัดระบบจะต้องพัฒนาระบบสารสนเทศรวมกัน เพื่อ
 จะได้รับระบบที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล..."

5. การดำเนินการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสั่งให้ผู้รับผิดชอบส่งรายงานให้ทราบภายหลังการดำเนินการ
 ในด้านกระบวนการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ที่ผู้อำนวยการ
 การประถมศึกษาจังหวัดสั่งให้ผู้รับผิดชอบส่งรายงานให้ทราบภายหลังการดำเนินการ พบว่า
 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ร้อยละ 67.80 ให้เสนอผลการนำเสนอข้อมูลเป็นเอกสารให้ทราบ
 รองลงมาได้แก่การให้รายงานการประมวลผลข้อมูล (ร้อยละ 64.41) ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อ 4.
 ประกอบกันแล้ว แสดงว่าผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ส่วนมากมีความสนใจในงานการจัด
 ระบบสารสนเทศของสำนักงานฯ เป็นอย่างดี น่าจะส่งผลให้การจัดระบบสารสนเทศของสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป ดังกล่าวมาแล้วใน ข้อ 4.

6. การสนับสนุนหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ เกี่ยวกับการสนับสนุนหน่วยงาน
 ที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ปรากฏว่า ผู้อำนวยการ
 การประถมศึกษาจังหวัด ร้อยละ 88.14 เคยสอบถาม หรือได้รับรายงานความต้องการทรัพยากร

จากหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ และสามารถสนับสนุนด้านต่างๆ ได้คือ สามารถแนะนำเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศแก่บุคลากรได้เป็นลำดับที่ 1 และสามารถสนับสนุนในด้านทรัพยากรอื่น ๆ เป็นลำดับรองลงมา แสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบัน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีศักยภาพทางด้านทรัพยากรอยู่ในเกณฑ์ที่จะส่งผลให้การจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้

7. ความต้องการในการปรับปรุงระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

พบว่าปัจจุบันสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีความต้องการที่จะให้บุคลากรที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศเพิ่มขึ้นเป็นลำดับแรก และรองลงไปได้แก่ความต้องการด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ ความต้องการเพิ่มเติมบุคลากร และงบประมาณ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในปัจจุบันอันดับแรกได้แก่ปัญหาทางด้านความรู้ และทักษะเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของบุคลากรที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ ฉะนั้น หากมีการสนับสนุนให้บุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ได้มีความรู้ในด้านการจัดระบบสารสนเทศเพิ่มขึ้น น่าจะทำให้ระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสนองต่อความต้องการและ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น

โดยสรุปแล้ว ปัจจุบันสภาพการจัดการระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการจัดระบบสารสนเทศ ส่วนสภาพการจัดองค์การของหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ ส่วนหนึ่งยังกระจัดกระจาย ยังไม่มีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยังคงให้ฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักงานฯ จัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ไม่มอบหมายให้หน่วยงานเพียงหน่วยเดียวในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศของสำนักงานฯ ส่วนภาวะความพร้อมทางด้านทรัพยากร และการสนับสนุนของผู้บริหาร อยู่ในเกณฑ์ที่จะส่งผลให้การจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัฒนาไปได้อย่างดี แต่สิ่งที่น่าพิจารณาประการหนึ่งคือในด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งควรได้รับการสนับสนุน และพัฒนาขึ้น จะส่งผลให้การจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีประสิทธิภาพขึ้น

2. สภาพปัจจุบันในการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัด

ก. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่ามีการดำเนินการตามขั้นตอนการจัดระบบสารสนเทศที่ควรจะเป็นในระดับ บ่อยครั้ง หรือมาก หลายประการ เช่น การทบทวนวัตถุประสงค์ของการจัดระบบสารสนเทศก่อนออกแบบ เก็บรวบรวมข้อมูล การสอบถามความต้องการด้านข้อมูลและสารสนเทศจากผู้ที่จะนำไปใช้ และมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้คุณสมบัติของข้อมูลและสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสามารถสนองต่อความต้องการได้อย่างถูกต้อง

อย่างไรก็ดี ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในปัจจุบัน มีสิ่งที่จะทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลายประการ และจะพิจารณาดังนี้

1) ในปัจจุบันสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยังมีการเก็บข้อมูลเฉพาะกิจตามที่ใช้ขอให้เก็บเพิ่มเติมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.31$) กรณีนี้อาจพิจารณาได้เป็น 2 ประเด็นคือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีการปฏิบัติงานซึ่งเป็นงานเฉพาะกิจบ่อยครั้ง ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลประจำไม่สามารถสนองความต้องการได้ หรือในการสำรวจความต้องการด้านข้อมูลและสารสนเทศจากผู้ที่จะนำไปใช้ก่อนออกแบบ เก็บรวบรวมข้อมูล ยังไม่ได้รับความร่วมมือในการระบุนิคมของข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการอย่างดีเท่าที่ควร ฉะนั้น หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศควรวิเคราะห์หาสาเหตุ เพื่อหาทางแก้ไขต่อไป

2) สถิติของข้อมูลบางรายการไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.02$) กรณีนี้อาจพิจารณาได้ว่า ในการออกแบบเก็บรวบรวมข้อมูล มีได้จัดแบ่งเก็บข้อมูลตามช่วงเวลา สถิติข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ข้อมูลบางรายการอาจมีสถิติเปลี่ยนแปลงเพียงปีละครั้ง แต่บางรายการอาจมีสถิติการเปลี่ยนแปลงภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง หรือเดือนละ 1 ครั้ง เป็นต้น ฉะนั้น หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ ควรวิเคราะห์สภาพการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลแต่ละรายการ ประกอบการวิเคราะห์สภาพความต้องการและ

ความจำเป็น และจัดสร้างแบบเก็บรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกัน จะทำให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างประหยัด และไม่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความเบื่อหน่ายในการกรอกข้อมูลซ้ำ ๆ กันด้วย

3) ฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีการเก็บข้อมูลที่ต้องการใช้ด้วยตนเองในระดับบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 2.76$) ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานการจัดระบบสารสนเทศหลายประการดังกล่าวมาแล้วในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพการจัดการระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ข้อ ข.

4) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการเก็บเพื่อให้ได้ข้อมูลตามความต้องการของผู้ใช้ในฝ่ายแผนพัฒนามากกว่าฝ่ายอื่น ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 4.17$) ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก หน่วยงานที่มีหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายแผนพัฒนา จึงมีการเก็บข้อมูลเพื่อสนองความต้องการของฝ่ายแผนพัฒนา เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นไปตามคำกล่าวของ เมอร์ดิก และ รอส (Murdick and Ross 1977 : 12) ที่กล่าวว่า "ในองค์การทั้งเล็กและใหญ่ บุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาระบบสารสนเทศขององค์การตามปกติ จะขึ้นตรงต่อประธาน หรือผู้บริหารในระดับสูง เพราะจะทำให้ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาระบบสารสนเทศไม่เน้นการจัดระบบสารสนเทศที่ประกอบด้วยข้อมูลและสารสนเทศที่หนักไปในทางใดทางหนึ่ง" กรณีนี้ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรหาแนวทางแก้ไขให้หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศของสำนักงาน เป็นหน่วยงานกลาง และมีสายงานขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หรืออย่างน้อยควรสร้างความสำคัญในความรับผิดชอบต่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานว่า หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศมีลักษณะ เป็นหน่วยงานกลางในการรับผิดชอบการจัดระบบสารสนเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศตามความต้องการของทุกฝ่ายอย่างสมดุลกัน

5) ปัจจุบัน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยังมีการเก็บข้อมูลที่ยังไม่ใช้ประโยชน์ไว้วงหนำในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.30$) ซึ่งการจัดเก็บข้อมูลที่ยังไม่ใช้ประโยชน์ไว้วงหนำนี้ อาจก่อให้เกิดความสิ้นเปลืองทรัพยากร และน่าจะมีผลเสียมากกว่าผลดี กรณีนี้ ฮัสเซน (Hussain 1973 : 92) กล่าวว่าพอสรุปได้ว่า "ความสมบูรณ์ของสารสนเทศมิใช่การที่มีการเก็บข้อมูลไว้ได้เป็นจำนวนมาก หากแต่อยู่ที่การเก็บรวบรวมสารสนเทศ

ที่เกี่ยวข้องได้ครอบคลุมเรื่องที่ตัดสินใจ" และในทัศนะของผู้วิจัย เห็นว่า การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน หากหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ พิจารณาเห็นว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้มีความจำเป็นจะต้องนำไปใช้ประโยชน์ในโอกาสต่อไป ก็น่าจะจัดเก็บรวบรวมไว้มาก แต่ไม่ควรมีปริมาณมากเกินไปจนเกินความจำเป็น เพราะจะทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากร ทั้งในด้านการจัดเก็บรวบรวม และการเก็บรักษา รวมทั้งเสียเวลาไปโดยมิใช่เหตุ

6) การเก็บรวบรวมข้อมูลในปัจจุบัน สามารถเก็บรวบรวมได้ทันกำหนดเวลาเพียงบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.50$) ซึ่งการล่าช้าในการเก็บรวบรวมข้อมูลอาจทำให้การใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศลดความสำคัญลง ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า สาเหตุประการหนึ่งที่น่าจะทำให้เกิดความล่าช้าคือ ผู้ให้ข้อมูลไม่เห็นความสำคัญของการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล และอีกประการหนึ่งผู้วิจัยเห็นว่าอาจมีสาเหตุมาจากความเร่งด่วนในการขอใช้ข้อมูลและสารสนเทศ ฉะนั้นจึงควรหาแนวทางแก้ไขโดยการพยายามส่งเสริมให้ผู้ให้ข้อมูล ซึ่งส่วนมากเป็นโรงเรียนและหน่วยงานในสังกัดได้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลและสารสนเทศ ประกอบกับการจัดให้มีการสำรวจความต้องการด้านข้อมูลและสารสนเทศของผู้ใช้ให้ครอบคลุมความต้องการ และดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลไว้วางหน้า น่าจะเป็นทางหนึ่งที่จะแก้ไขปัญหาได้

ข. การเก็บรักษาข้อมูล ในด้านการเก็บรักษาข้อมูลพบว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จ้าให้มีการเก็บรักษาข้อมูลโดยการจำแนกหมวดหมู่ตามชนิดของข้อมูล และจำแนกไว้เป็นรายอำเภอ ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.61$ และ 4.52) ตามลำดับ ประกอบกับการจัดให้มีการปรับข้อมูลในแหล่งเก็บรักษาให้เป็นปัจจุบัน และแยกเก็บยอดข้อมูลทุกชนิดไว้ เพื่อความสะดวกในการแปลงเป็นสารสนเทศในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.70$ และ 3.61 ตามลำดับ) ฉะนั้นจึงน่าจะพิจารณาได้ว่า การจัดระเบียบข้อมูลในการเก็บรักษามีการดำเนินการค่อนข้างดี น่าจะทำให้เกิดความคล่องตัว และเกิดความสะดวกในการเรียกใช้เมื่อต้องการ

สำหรับเอกสารข้อมูลที่รวบรวมได้จากแหล่งข้อมูลนั้น ปัจจุบันมีการเก็บรักษาไว้ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 4.11$) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าหากเอกสารใดที่เป็นรายละเอียด และไม่อยู่ในความต้องการควร เลือกกำจัดทิ้งเสียบ้าง โดยจัดเก็บรักษาไว้เฉพาะยอดข้อมูลแต่ละรายการ

และรายละเอียดที่สำคัญและมีความจำเป็นต้องติดตามต่อเนื่อง น่าจะทำให้ประหยัดเวลาและแหล่งเก็บรักษาไว้ได้มาก อนึ่ง ฮัสเซน (Hussain 1973 : 92 - 93) ให้ความเห็นไว้ว่า "สารสนเทศที่ครึ่งหนึ่งอยู่ในความต้องการ แต่ปัจจุบันหมกมุ่น หรือไม่เกี่ยวข้อง ต้องกำจัดทิ้งไป ควรหลีกเลี่ยงสารสนเทศที่คิดว่ามีไว้ก็ดี แต่ไม่มีความจำเป็นออกเสีย ... ควรรวบรวมไว้แต่สารสนเทศที่เกี่ยวข้องเท่านั้น"

ค. การประมวลผลข้อมูล เมื่อพิจารณาจากสภาพปัจจุบันของการประมวลผลข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแล้ว พบว่าน่าจะมีข้อจำกัดในการจัดระบบให้สนองต่อความต้องการ ตรงตามหลักการของการจัดระบบสารสนเทศที่ควรจะเป็น กล่าวคือ เวลาที่ผู้ใช้ต้องการใช้ข้อมูลและสารสนเทศ ผู้ใช้ต้องประมวลผลด้วยตนเองในระดับบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{X}) = 2.93$) และการประมวลผลที่หน่วยงานที่หน้าที่จัดระบบสารสนเทศจัดประมวลให้ผู้ใช้สามารถนำไปใช้ได้ทันทีเพียงบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{X}) = 3.29$) แสดงให้เห็นว่าการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในส่วนนี้ยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ซึ่งในการประมวลผลข้อมูล ผู้หน้าที่จัดระบบสารสนเทศควรสำรวจรูปแบบของสารสนเทศที่ผู้ใช้ต้องการ เตรียมไว้ล่วงหน้าก่อนการประมวลผล และประมวลผลให้ได้สารสนเทศที่มีรูปแบบตามผู้ใช้ต้องการ เพราะหากให้ผู้ใช้ประมวลผลด้วยตนเองเมื่อต้องการ อาจทำให้เกิดความล่าช้า และได้รับสารสนเทศไม่ทันตามกำหนดเวลา

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาจากลักษณะการแจ้งรูปแบบของสารสนเทศของผู้ใช้ เพื่อให้หน่วยงานที่หน้าที่จัดระบบสารสนเทศใช้ เป็นแนวทางในการประมวลผลแล้วพบว่า มีการแจ้งในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{X}) = 3.07$) ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากความร่วมมือของผู้ใช้ในการระบุลักษณะของสารสนเทศที่ต้องการ เมื่อสอบถามล่วงหน้า ฉะนั้นจึงควรหาแนวทางประสานงานกันระหว่างผู้หน้าที่จัดระบบ และผู้ใช้ให้เข้าใจตรงกันและเห็นความสำคัญตลอดจนความจำเป็นในการระบุลักษณะของสารสนเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการประมวลผล

ง. การนำเสนอข้อมูล ในการนำเสนอข้อมูล สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีการนำเสนอทั้งในรูปแบบเอกสาร และในรูปแบบอื่น เช่น แผนภูมิ กราฟ ฯลฯ ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{X}) = 3.50$ และ 2.86 ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังมีการจัดส่งเอกสารข้อมูล

ที่ประมวลผลแล้วไปยังหน่วยงานทั้งในสังกัดและนอกสังกัดในระดับบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 2.98$ และ 3.33) ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงความสามารถในการนำเสนอข้อมูลแล้ว อาจกล่าวได้ว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีความสามารถในการนำเสนอข้อมูลในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม ก็ดี น่าจะมีการสนับสนุนในบางส่วน เช่นการจัดส่งเอกสารข้อมูลที่ประมวลผลแล้วให้หน่วยงานในสังกัด ควรให้มีความสามารถในการจัดส่งได้ทุกครั้ง เพราะหน่วยงานในสังกัดมีความจำเป็นต้องใช้อะไรและสารสนเทศจากผลการประมวลผลข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ฉะนั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าจะมีการวิเคราะห์หาข้อจำกัดในด้านการนำเสนอข้อมูล เพื่อหาแนวทางให้หน่วยงานในสังกัดได้มีโอกาสใช้อะไรจากเอกสารการประมวลผลข้อมูลที่เป็นปัจจุบันทุกครั้ง

โดยสรุปแล้ว ปัจจุบันกิจกรรมในการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศของ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีส่วนที่น่าจะส่งผลดี และมีข้อจำกัดในการดำเนินการ จัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดดังนี้

ส่วนที่น่าจะส่งผลดี

- ก. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในปัจจุบันมีกิจกรรมการดำเนินการที่สอดคล้องกับ แนวทางการจัดระบบสารสนเทศที่ควรจะเป็นหลายประการ
- ข. การเก็บรักษาข้อมูล มีการจำแนกข้อมูลเพื่อเก็บรักษาไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ ค่อนข้างดี
- ค. การประมวลผลข้อมูล มีการสอบถามลักษณะของสารสนเทศจากผู้ที่จะนำไปใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการประมวลผล และมีความสามารถในการประมวลผลได้ทันตามความต้องการของผู้ใช้โดยบ่อยครั้ง
- ง. การนำเสนอข้อมูล มีการจัดเสนอไว้ทั้งรูปแบบที่เป็นเอกสารและรูปแบบอื่น และจัดส่งเอกสารที่ประมวลผลแล้วให้หน่วยงานทั้งนอกและในสังกัด

ข้อจำกัดในการดำเนินการในปัจจุบัน

- ก. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลมีสิ่งที่ไม่อาจทำให้การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลายประการ ทั้งในด้านกิจกรรมในการดำเนินการ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ข. การเก็บรักษาข้อมูล มีการเก็บรักษาเอกสารข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลไว้เป็นจำนวนมาก อาจทำให้เกิดความสับสนเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและเวลา

ค. การประมวลผลข้อมูล ผู้ใช้สารสนเทศต้องประมวลผลข้อมูลด้วยตนเองในบางครั้ง และผู้จัดระบบสามารถประมวลผลเป็นสารสนเทศให้ผู้นำไปใช้ได้ทันที เพียงบางครั้ง อาจทำให้สารสนเทศไม่สนองต่อความต้องการได้ทันเวลา

ง. การนำเสนอข้อมูล ไม่สามารถจัดส่งเอกสารข้อมูลที่ประมวลผลแล้วให้หน่วยงานในสังกัดได้ทุกครั้งภายหลังที่มีการนำเสนอข้อมูล อาจทำให้หน่วยงานในสังกัดใช้ข้อมูลที่ไม่เป็นปัจจุบัน

3. สภาพปัจจุบันของการใช้ข้อมูลและสารสนเทศ

จากการพิจารณาสภาพปัจจุบันของการใช้ข้อมูลและสารสนเทศของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า คุณสมบัติของข้อมูลและสารสนเทศที่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดได้รับ มีลักษณะ เป็นดังนี้

ก. ความแม่นยำของสารสนเทศ คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเห็นว่า ข้อมูลและสารสนเทศที่ได้รับในการพิจารณา มีความแม่นยำในระดับมาก

ข. รูปแบบของสารสนเทศ สารสนเทศมีรูปแบบตรงตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดต้องการในระดับปานกลาง

ค. ความครอบคลุมของสารสนเทศ สารสนเทศมีความครอบคลุม เรื่องที่ตัดสินใจในระดับปานกลาง

ง. ระยะเวลาของสารสนเทศ คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดใช้สารสนเทศที่ไม่เป็นปัจจุบันในการประกอบการพิจารณาบ่อยครั้ง ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่า สารสนเทศมีความเป็นปัจจุบันในระดับมาก

ฉ. ความเกี่ยวข้องของสารสนเทศ สารสนเทศมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ตัดสินใจมาก

ช. ความทันต่อเวลา ข้อมูลและสารสนเทศที่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดได้รับทันต่อเวลาที่ต้องการบ่อยครั้ง

โดยสรุปจะเห็นว่าข้อมูลและสารสนเทศที่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดได้รับ ส่วนใหญ่ มีคุณสมบัติต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์ ยกเว้น รูปแบบ และความครอบคลุมของสารสนเทศ ซึ่ง คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดได้รับ เพียงระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า การจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลในปัจจุบันยังมีรายการข้อมูลไม่ครอบคลุมความต้องการ และในด้านการสำรวจ ความต้องการรูปแบบของสารสนเทศยังไม่มีการสำรวจให้ครอบคลุมเท่าที่ควรจะเป็น หรือการ ดำเนินการสำรวจไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ใช้

ตอนที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

1. ปัญหาในการจัดการระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในการ จัดการระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนั้น มีปัญหาในเรื่องความเข้าใจใน การใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศ ความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์ และความครอบคลุม ของข้อมูลและสารสนเทศในระดับค่อนข้างมาก สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าจะมีการ จัดฝึกอบรม หรือหาแนวทางให้ความรู้แก่บุคลากรผู้ทำหน้าที่ใช้ข้อมูลและสารสนเทศ ให้ความเข้าใจ รู้จักการใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศ ส่วนทางด้านความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์ นั้น เมื่อพิจารณาจากความสามารถในการสนับสนุนของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด จากข้อมูล ตอนที่ 2 แล้ว พบว่ามีความสามารถที่จะสนับสนุนได้ตามความจำเป็น ฉะนั้น หากสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดมีการสำรวจความต้องการด้านวัสดุ อุปกรณ์ ของหน่วยงานผู้ใช้นั้น จัด ระบบสารสนเทศ และจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ให้ตรงตามความต้องการ จะส่งผลให้การดำเนินการ จัดระบบสารสนเทศมีความคล่องตัวขึ้น หนึ่งในด้านความครอบคลุมของข้อมูลและสารสนเทศที่มีปัญหา ในระดับค่อนข้างมากนั้น เมื่อพิจารณาข้อมูลจากสภาพปัจจุบันของการดำเนินการ พบว่า กoncep การ จัดสร้างแบบที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล มีการสอบถามความต้องการด้านข้อมูลและสารสนเทศ จากผู้ที่นำไปใช้บ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 3.89$) จึงน่าจะมีข้อมูลและสารสนเทศครอบคลุม ความต้องการของผู้ใช้ในสำนักงาน แต่เมื่อพิจารณาจากรูปแบบระบบในปัจจุบันพบว่า ยังไม่มีการใช้ ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ฝ่ายอื่น ๆ ที่ไม่มีหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลมีการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ทำให้ข้อมูลกระจัดกระจาย ไม่รวมอยู่ที่แห่งเดียวกัน ประกอบกับปัญหาที่เกี่ยวกับความร่วมมือของ ผู้ใช้ในการระบุชนิดของข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการดังที่กล่าวมาแล้ว ฉะนั้นหากมีการจัดให้

หน่วยงานที่มีหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการเพียงหน่วยเดียว และจัดประสานงานให้ผู้ใช้มีความร่วมมือในการระบุชนิดของข้อมูลและสารสนเทศได้ดียิ่งขึ้น น่าจะทำให้สภาพการใช้ข้อมูลเป็นระบบระเบียบ และครอบคลุมความต้องการยิ่งขึ้น

ส่วนปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรที่มีหน้าที่ในการจัดระบบสารสนเทศนั้น มีปัญหาบางเรื่องเกี่ยวกับความเพียงพอของบุคลากร ความสามารถของบุคลากร การขาดความรู้เบื้องต้นในการจัดระบบสารสนเทศ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเพียงพอของบุคลากรนั้น จากการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ที่ทำหน้าที่จัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในการวิจัยครั้งนี้ พบว่าปัจจุบันสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศเพียงคนเดียว และการดำเนินการจัดระบบมีลักษณะเป็นการทำควมมือ โดยใช้เครื่องคำนวณเป็นเครื่องมือประกอบในการประมวลผล และนอกจากจะดำเนินงานการจัดระบบสารสนเทศแล้ว ยังมีงานอื่นแทรกซ้อน จึงน่าจะมีปัญหาในด้านความเพียงพอของบุคลากร ควรมีการเพิ่มเติมบุคลากรที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศเพิ่มขึ้น หรือหากเป็นไปได้ควรจัดหาอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดระบบในลักษณะ computer assisted จนถึง computer-based ส่วนในด้านความรู้และความสามารถเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศของบุคลากรนั้น เนื่องจากศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีประสบการณ์น้อย (รับผิดชอบในการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศเฉลี่ย (\bar{x}) 1.57 ปี และร้อยละ 71.43 ไม่เคยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศมาก่อน) จึงขาดทักษะที่จะดำเนินการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ ควรจัดการให้ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ โดยการฝึกอบรม หรือจัดให้ทำงานในหน่วยงานที่มีการจัดระบบสารสนเทศที่ดีแล้ว อนึ่งในการมอบหมายให้ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศ หากเป็นไปได้ ควรมอบหมายให้แก่ผู้ที่ได้รับการศึกษา หรือฝึกอบรมเบื้องต้นมาบ้าง และควรสอบถามความสมัครใจของผู้ที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการเปลี่ยนงานในหน้าที่บ่อย ซึ่งเป็นปัญหาที่พบในปัจจุบัน

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศในด้านอื่น ๆ เช่น ผู้บริหารระดับรองจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดไม่เห็นความสำคัญของระบบสารสนเทศ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดขาดการสอดส่องดูแล งบประมาณไม่เพียงพอ ความเหมาะสมของการจัดสายบังคับบัญชา และปัญหาในด้านการจัดระบบสารสนเทศที่มีรูปแบบไม่แน่นอนทำให้ยากต่อการวิเคราะห์จุดที่เป็นปัญหา ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับมีปัญหานั้น หากมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดให้มีความรู้ และเห็นความสำคัญของงานการจัดระบบสารสนเทศ อาจทำให้ปัญหาต่าง ๆ ลดลงได้ ส่วนปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเหมาะสมของการจัดสายบังคับบัญชานั้น หากเป็นไปได้ ควรจัดให้หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศเป็นหน่วยงานกลาง ขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ดังกล่าวมาแล้ว (หน้า 160)

2. ปัญหาในการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ก. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าที่มีปัญหาค่อนข้างมากได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลไม่เข้าใจความหมายของข้อมูลบางชนิด ผู้ให้ข้อมูลจัดส่งข้อมูลให้ไม่ทันตามกำหนดเวลา และไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพได้ และมีปัญหาบางเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลไม่ทราบวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บข้อมูล

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ ปรากฏว่าปัญหาที่เป็นปัญหาในระดับค่อนข้างมากจะเกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหน่วยงาน และบุคลากรในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจะชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลให้ผู้ให้ข้อมูล เข้าใจอย่างชัดเจน รวมทั้งการกำหนดความหมายของข้อมูลแต่ละรายการให้มีความเข้าใจตรงกัน ทั้งผู้จัดระบบ ผู้ให้ข้อมูล และ ผู้ใช้ข้อมูล ทั้งนี้การดำเนินการจะจัดทำเป็นทำเนียบ หรือพจนานุกรมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ไว้แจกจ่ายไปยังหน่วยงานในสังกัดที่มีหน้าที่ให้ข้อมูล เพื่อยึดถือและทำความเข้าใจในการกรอกข้อมูลแต่ละครั้ง น่าจะทำให้ผู้ให้ข้อมูลจัดกรอกข้อมูลได้ตรงตามความต้องการยิ่งขึ้น

อนึ่ง การกำหนดคำนิยามความหมายของข้อมูล หากมีการกำหนดให้ตรงกันในเครือข่ายระบบทั้งหมด จะทำให้เกิดความสะดวกในการเปรียบเทียบ และแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อีกด้วย

ส่วนปัญหาที่เกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลจัดส่งข้อมูลไม่ทันตามกำหนดเวลานั้น ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ไว้แล้วในหน้า 161 และสำหรับปัญหาในด้านการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งพบว่า เป็นปัญหาที่อยู่ในระดับค่อนข้างมากนั้น ปัจจุบันยังเป็น เรื่องค่อนข้างยากที่จะกำหนดเกณฑ์ระดับคุณภาพทางการศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้ ในส่วนนี้จึง เสนอให้มีการวิเคราะห์ หรือวิจัย เพื่อหาเกณฑ์ ระดับคุณภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและจำเป็นทางการศึกษาทั้งนี้ เพื่อให้การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ สามารถทำได้อย่างแม่นยำ เชื่อถือได้ และเข้าใจตรงกันต่อไป อย่างไรก็ตามในระหว่างที่ยัง ไม่มีการศึกษาหรือวิจัย เพื่อหาเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดย การกำหนดระดับคะแนนของการดำเนินการ และบรรยายละเอียดของการดำเนินการในแต่ละ ระดับให้ชัดเจน และเข้าใจตรงกัน ทั้งผู้ให้ข้อมูล ผู้จัดระบบ และผู้ใช้ข้อมูล หรือเก็บข้อมูล ในการดำเนินการจากความคิดของการดำเนินการ และแปลความจากความคิดที่ปรากฏ

นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ปริมาณข้อมูล มีมากเกินไป ไม่ทราบว่า จะเก็บข้อมูลใดบ้างจึงจะครอบคลุมความต้องการของผู้ใช้ ข้อมูล บางชนิด เปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งไม่สามารถเก็บรวบรวมทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง การจัดเก็บข้อมูล ซ้ำซ้อนกันหลายครั้ง ข้อมูลบางชนิดที่จำเป็นแต่แหล่งข้อมูลไม่ได้เก็บข้อมูลดังกล่าวไว้ และ ปัญหาเกี่ยวกับความถูกต้องของข้อมูล ซึ่งเมื่อพิจารณาปัญหาในส่วนนี้แล้ว ปรากฏว่าเป็นปัญหาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกันและมีผลสืบเนื่องมาจากปัญหาอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว คือ ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ และทักษะของบุคลากรที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการจัดระบบข้อมูล ยังไม่ เป็นระบบระเบียบ ไม่จัดให้หน่วยงานที่มีหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลมีเพียงหน่วยเดียว และการกำหนดค่าปริมาณของข้อมูลแต่ละรายการให้ตรงกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ เสนอแนะแนวทางแก้ไขแล้ว หากมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ลุล่วงไปได้ จะส่งผลให้ปัญหาอื่น ๆ ที่ตามมาสามารถแก้ไขไปได้ เช่นกับ

ข. ปัญหาเกี่ยวกับการเก็บรักษาข้อมูล พบว่ามีปัญหาในด้านการจำแนกหมวดหมู่ข้อมูล ในการเก็บรักษา และปัญหาในด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ที่ใช้ในการเก็บรักษาข้อมูลมีไม่เพียงพอ

ในด้านการจำแนกหมวดหมู่ข้อมูลในการ เก็บรักษา ผู้วิจัยจะ เสนอไว้ในส่วนที่
กล่าว เกี่ยวกับข้อเสนอแนะทางการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ในต่อไป ส่วนปัญหาในค่านวัตกรรมที่ที่ใช้ในการเก็บรักษานั้น เมื่อพิจารณาแล้วเป็นปัญหา
ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับปัญหาในการจัดการระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดที่กล่าวมาแล้ว และผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยไว้ในส่วนนั้นแล้ว

ค. ปัญหาเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูล และอื่น ๆ พบว่ามีปัญหาในส่วนที่เกี่ยวกับ
การประมวลผลข้อมูลในเรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการประมวลผลในปัจจุบันไม่สามารถใช้ประมวลผลได้
ทันตาม เวลาที่ต้องการ ระดับสถิติที่ใช้ในการประมวลผลตามความต้องการของผู้ใช้ยากเกินไป
ผู้ใช้ข้อมูลและสารสนเทศต้องการข้อมูลและสารสนเทศ เร่งด่วนเกินไป และผู้ใช้ไม่ให้ความร่วมมือ
ในการระบุชนิดของข้อมูลและสารสนเทศ เมื่อสอบถามล่วงหน้า ซึ่งเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับมีปัญหบ้าง

เมื่อพิจารณาปัญหาในส่วนนี้แล้วปรากฏว่าเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ
ที่กล่าวมาแล้วในตอนต้น เช่นปัญหาในเรื่อง เครื่องมือประมวลผลนั้น จากการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์
ผู้ทำหน้าที่ในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า ปัจจุบันการ
ประมวลผลข้อมูลดำเนินการโดยใช้ เครื่องคำนวณ ซึ่งมีสมรรถภาพในการดำเนินการได้ไม่รวดเร็วนัก
หากสำนักงานการประถมศึกษาจะดำเนินการแก้ไขโดยการ เพิ่ม เติมบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดระบบ
สารสนเทศ หรือระดมสรรพกำลังในการประมวลผล เป็นครั้งคราว อาจช่วยให้การประมวลผลสามารถ
จัดทำได้ทัน เวลา หรือหากมีการนำ เครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดระบบสารสนเทศดังกล่าว
มาแล้วในตอนต้น จะทำให้การประมวลผลมีลักษณะสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และยังเป็นการประหยัดในด้าน
กำลังบุคลากรได้มาก

สำหรับปัญหาในด้านอื่น ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลนั้น พบว่า
เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถของบุคลากรและทักษะในการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศ
และปัญหาในการส่งเสริมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดตระหนักถึงความสำคัญของระบบสารสนเทศ และการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้
ในกระบวนการบริหารงาน หากสามารถหาแนวทางพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องดังกล่าวให้มองเห็น
ความสำคัญและประโยชน์ของข้อมูลและสารสนเทศได้ น่าจะทำให้ปัญหาอื่น ๆ ลดลงได้

โดยสรุปแล้วจะเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงาน ทั้งบุคลากรที่มีหน้าที่จัดระบบ ผู้ใช้สารสนเทศ และผู้ให้ข้อมูล ในเรื่องการมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ ตลอดจนการใช้ประโยชน์ และการตระหนักในสำคัญของระบบสารสนเทศ และปัญหาที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลอย่างไม่เป็นระบบ ทำให้ข้อมูลและสารสนเทศกระจุกกระจายไม่รวมอยู่ที่เดียวกัน ส่วนปัญหาอื่น ๆ เช่นปัญหาที่เกี่ยวกับความเพียงพอของทรัพยากรในการดำเนินงาน การสนับสนุนจากผู้บริหาร และคุณสมบัติของสารสนเทศนั้น น่าจะเป็นปัญหาที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นผลสืบเนื่องจากปัญหาที่เกี่ยวกับความรู้และทักษะในการจัดระบบสารสนเทศของบุคลากรที่มีหน้าที่จัดระบบ ตลอดจนความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของบุคลากรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ประกอบกับปัญหาในการดำเนินการจัดและใช้ข้อมูลและสารสนเทศอย่างไม่เป็นระบบ ฉะนั้นหากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้ให้เบาบางลง น่าจะเป็นการส่งเสริมให้ระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีประสิทธิภาพขึ้น

ตอนที่ 4 ความคิดเห็น เกี่ยวกับระบบสารสนเทศที่ควรจะเป็นของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
 ผลจากการวิจัยพบว่า ทั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านระบบสารสนเทศ กลุ่มผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด กลุ่มหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา และกลุ่มคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง เห็นด้วย ในทุกประเด็น ซึ่งสอดคล้องกับกรอบความคิดทางวิชาการเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ กล่าวคือ ระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรครอบคลุมความต้องการด้านข้อมูลของผู้ใช้ทุกฝ่ายในสำนักงาน และควรมอบหมายให้มีหน่วยงาน เพียงหน่วยเดียวในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในสำนักงาน

นอกจากนี้ความคิดเห็นในด้านการจัดเตรียมข้อมูลยังพบว่ามีความเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งถึงเห็นด้วยในเรื่องที่ว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรสำรวจข้อมูลที่ สปช.

ต้องการเตรียมไว้ให้พร้อม แทนที่จะสำรวจเป็นรายครั้ง หรือทุกครั้ง ที่ สปช. ต้องการ ซึ่งในทัศนะของผู้วิจัย เห็นว่าการจัดเตรียมสำรวจข้อมูลที่ สปช. ต้องการไว้ล่วงหน้า เป็นการประหยัดเวลาในการดำเนินงาน เพราะข้อมูลตามความต้องการของ สปช. ส่วนใหญ่ สอดคล้องกับความต้องการของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอยู่แล้ว และหากการสำรวจดำเนินไปเนือคราวเดียวกัน น่าจะเป็นการหลีกเลี่ยงการซ้ำซ้อนในการสำรวจได้อีกทางหนึ่ง

สำหรับในด้านการกำหนดขอบเขตของการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์นั้น ทุกกลุ่มมีความเห็นในระหว่างเห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง เห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ฮัสเซน (Hussain 1973 : 226) ที่กล่าวว่า "ทั้งผู้บริหารและผู้พัฒนาระบบจะต้องร่วมกันพิจารณาการจักระบบ 3 ประการ คือ จุดประสงค์ นโยบาย และขอบเขตของระบบ..." และในทัศนะของผู้วิจัย เห็นว่า การกำหนดขอบเขตของระบบมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในขั้นตอนแรก ๆ ของการพัฒนาระบบสารสนเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้ใคร่ระบบสารสนเทศที่สามารถสนองต่อความต้องการได้ตรงจุดและครอบคลุมเรื่องที่จะต้องตัดสินใจ รวมทั้งเพื่อเป็นการป้องกันการเก็บข้อมูลที่มิได้ใช้ประโยชน์ไว้ ทำให้เกิดความสิ้นเปลืองเกินความจำเป็นด้วย

นอกจากนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดคำจำกัดความชนิดของข้อมูลแต่ละรายการออกมาเป็นสายลักษณะอักษร ให้เข้าใจตรงกัน ทั้งผู้ใช้ ผู้จักระบบ และผู้ให้ข้อมูล ซึ่งทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งนั้น สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ฮัสเซน (Hussain 1973 : 226) ที่กล่าวว่า "ผู้จักระบบจะต้องศึกษาคัพท์ต่าง ๆ ที่ผู้ใช้ใช้ และจะต้องแน่ใจว่าคำ หรือวลี ระหว่างผู้ใช้และผู้จักระบบมีความหมายอย่างเดียวกัน หากขาดข้อตกลงเกี่ยวกับศัพท์ต่าง ๆ ร่วมกัน จะเป็นสาเหตุแห่งการสับสน ไขข้อมูลไม่ตรงจุด"

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการจักระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ทั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการจักระบบสารสนเทศ กลุ่มผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด กลุ่มหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา และกลุ่มคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความเห็นอยู่ในระหว่างเห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง เห็นด้วย เป็นส่วนมาก ยกเว้นประเด็นที่ว่า หน่วยงานที่มีหน้าที่จักระบบสารสนเทศควร เก็บข้อมูลดิบจากแหล่งข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อสรุปผลเอง ซึ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

และนักวิชาการด้านระบบสารสนเทศ มีความเห็นในระดับไม่แน่ใจ ส่วนกลุ่มอื่น ๆ มีความเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึงเห็นด้วย ซึ่งส่วนมากสอดคล้องกับระบบสารสนเทศที่ควรจะเป็น และในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนั้น หากจะมีการสำรวจข้อมูลที่จำเป็นจะต้องใช้ให้ครอบคลุมความต้องการของผู้ใช้ทุกฝ่าย ก่อนการออกแบบเก็บรวบรวมข้อมูล จะทำให้ระบบสามารถสนองต่อความต้องการได้ครอบคลุม นอกจากนี้ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาปริมาณข้อมูลที่จัดเก็บแต่ละครั้งมีมากเกินไป สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าจะกำหนดให้มีการรายงานข้อมูลบางชนิด เป็นการประจำไว้ด้วย โดยไม่ต้องมีการสำรวจ น่าจะเป็นการประหยัดทั้งเวลาและบุคลากรในการดำเนินงาน

อนึ่ง ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของสถิติข้อมูลแต่ละรายการ มักจะมีช่วงเวลาแตกต่างกัน เช่นบางชนิดมีการเปลี่ยนแปลงรายวัน รายเดือน รายภาคการศึกษา รายปี การศึกษา หรือ รายปีงบประมาณ ฯลฯ เป็นต้น ฉะนั้น หากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จัดให้มีการสำรวจความต้องการกำหนดเวลาของการใช้ข้อมูลว่า ข้อมูลรายการใด ต้องการใช้อย่างเมื่อใด และมีความจำเป็นจะต้องติดตามการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งเพียงใด และออกแบบเก็บรวบรวมให้สอดคล้องกัน เช่นข้อมูลบางรายการอาจจัดทำเป็นแบบสำรวจรายเดือน หรือบางรายการอาจจัดทำเป็นแบบสำรวจรายภาคการศึกษา หรือรายปีการศึกษา ฯลฯ น่าจะทำให้เป็นการประหยัดเวลาในการสำรวจ และได้ข้อมูลตรงตามต้องการ ประกอบกับ เป็นการกระจายปริมาณงานมิให้หนักไปในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งด้วย

อย่างไรก็ตามในแบบสอบถามเชิงนิเสธ เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านระบบสารสนเทศ มีความเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจในทุกประเด็น ส่วนกลุ่มอื่น ๆ มีความเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจอยู่เพียงประเด็นเดียว คือประเด็นที่ว่า ควรเลือกเก็บรวบรวมข้อมูลชนิดที่ผู้ใช้ต้องการเท่านั้น ส่วนประเด็นอื่น ๆ มีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึงเห็นด้วย ซึ่งเป็นความเห็นที่ขัดแย้งกับหลักวิชาการ เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ และน่าสังเกตว่า ความเห็นระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านระบบสารสนเทศ กับกลุ่มผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด กลุ่มหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา และกลุ่มคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีความแตกต่างกันในเกือบทุกประเด็น จึงสรุปได้ว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านระบบสารสนเทศ แตกต่างกับ ความคิดเห็นของผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง

กับการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกกลุ่ม และนำทำการศึกษาและวิจัยต่อไปว่า ความคิดเห็นของกลุ่มใดจะมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเก็บรักษาข้อมูล ในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า ทุกกลุ่มมีความเห็นอยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึงเห็นด้วยเป็นส่วนมาก ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดระบบสารสนเทศที่ควรจะเป็น ยกเว้น ความเห็นต่อประเด็นที่ว่า ควรเลือกเก็บรักษาข้อมูลเฉพาะที่มีความจำเป็นต้องติดตามต่อเนื่องตามผู้ใช้ต้องการ ซึ่งกลุ่มหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา มีความเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ และความเห็นต่อประเด็นที่ว่า เอกสารข้อมูลที่ใช้ประมวลผลแล้ว ควรเลือกกำจัดส่วนที่ไม่สำคัญ หรือไม่จำเป็นทิ้งไปเสีย ซึ่งกลุ่มคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมีความเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ และใน 2 ประเด็นดังกล่าว ฮัสเซน (Hussain 1973 : 92 -93) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า "การจัดเก็บรวบรวมสารสนเทศที่ไม่เกี่ยวข้องของอาจก่อให้เกิดอันตรายหลายกรณีด้วยกัน สารสนเทศที่ครั้งหนึ่งอยู่ในความต้องการ แต่ในปัจจุบันหมดอายุ หรือไม่เกี่ยวข้อง ต้องกำจัดทิ้งไป ควรหลีกเลี่ยงสารสนเทศที่คิดว่ามีไว้ก็ดี แต่ไม่มีความจำเป็นออกเสีย ... ควรจะรวบรวมไว้แต่สารสนเทศที่เกี่ยวข้องเท่านั้น" อนึ่ง ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานการจัดระบบสารสนเทศ พบว่า มีปัญหาค่อนข้างมากในเรื่องความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์ ฉะนั้นในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า ในการเก็บรักษาข้อมูลนั้น ควรเก็บรักษาเฉพาะข้อมูลที่มีความจำเป็นต้องติดตามต่อเนื่อง และเกี่ยวข้องกับการวางแผน และการบริหารงานในระดับจังหวัดเท่านั้น เพราะนอกจากจะทำให้ประหยัดงบประมาณในการเก็บรักษาไว้ได้เป็นจำนวนมากแล้ว ยังเป็นการป้องกันการรั่วซึมของข้อมูลอีกด้วย เนื่องมาจากการใช้ข้อมูลเก่าได้อีกด้วย ส่วนในเรื่องเอกสารข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแหล่งข้อมูลนั้น หากเป็นรายละเอียดมาก ควรพิจารณาเลือกกำจัดทิ้ง ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายไว้แล้วในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการเก็บรักษาข้อมูล (หน้า 161)

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูล เกี่ยวกับความคิดเห็นในการประมวลผลข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนั้น พบว่า ทุกกลุ่ม มีความเห็นอยู่ในระดับ เห็นด้วย ต่อประเด็นที่ว่า ควรมีการสอบถามลักษณะของสารสนเทศแต่ละชนิดจากผู้

จะนำไปใช้ และควรดำเนินการประมวลผลให้เป็นสารสนเทศให้ผู้ใช่วิเคราะห์โดยไม่ต้อง
 ประมวลผลเพิ่มเติม และในการประมวลผล ควรจัดประมวลผลเฉพาะสารสนเทศที่จำเป็นต้อง
 นำไปใช้ มิฉะนั้นจะสิ้นเปลืองเกินความจำเป็น ซึ่งเมื่อพิจารณาในเรื่องคุณสมบัติของสารสนเทศ
 ที่ต้องการแล้ว ความคิดเห็นของทุกกลุ่มน่าจะสอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินงานการจัด
 ระบบสารสนเทศ คือ มีความเกี่ยวข้อง สมบูรณ์ และทันต่อเวลา และในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า
 การประมวลผลข้อมูลนั้น หากมีการสอบถามความต้องการและกำหนดเวลา และรูปแบบของ
 สารสนเทศของผู้ที่จะนำไปใช้ น่าจะทำให้สารสนเทศสามารถสนองต่อความต้องการได้อย่าง
 สมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายไว้ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการประมวลผล (หน้า 162)

โดยสรุปแล้ว ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศที่ควรจะเป็นของสำนักงานการ
 ประถมศึกษาจังหวัดของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านระบบสารสนเทศ กลุ่มผู้อำนวยการ
 การประถมศึกษาจังหวัด กลุ่มหัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา และกลุ่มคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด
 ส่วนใหญ่สอดคล้องกัน และเป็นไปตามหลักวิชาการการจัดการระบบสารสนเทศ ฉะนั้น หากสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัดดำเนินการจัดระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับความคิดเห็นดังกล่าว
 น่าจะส่งผลให้การดำเนินการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
 มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะทางการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ข้อเสนอแนะทางการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่จะเสนอต่อไปนี้เป็นแนวทางที่ได้จากการประมวลความคิดจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตำราบทความทางวิชาการ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด และศึกษานิเทศก์ผู้ทำหน้าที่จัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และผลการวิจัยภาคสนาม ฉะนั้นในการนำข้อเสนอต่อไปนี้เป็นไปปรับปรุงใช้ในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจะต้องคำนึงถึงข้อตกลงเบื้องต้น ต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทางการจัดระบบสารสนเทศที่เสนอต่อไปนี้จะนำไปใช้ได้โดยตรงต่อการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเท่านั้น
2. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จัดให้มีหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบข้อมูลและสารสนเทศเพียงหน่วยเดียว และมีการไหลของข้อมูลอย่างเป็นระบบ กล่าวคือทุกฝ่ายในสำนักงานอาศัยข้อมูลจากการดำเนินงานของหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศของสำนักงานฯ เท่านั้น

ข้อเสนอแนะทางการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่จะเสนอต่อไปนี้จะประกอบด้วย

1. การจัดเครือข่ายระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
2. การจัดระบบรายงานและการประมวลข้อมูล
3. การดำเนินกิจกรรมในการจัดระบบสารสนเทศ
4. การจัดระบบแฟ้มข้อมูล

1. การจัดเครือข่ายระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

เมื่อพิจารณาจากรูปแบบระบบบริหารการประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า การจัดระบบบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นการจัดโดยให้มีการกระจายอำนาจการบริหารไปยังระดับต่าง ๆ 4 ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับกลุ่มโรงเรียน ซึ่งมีสำนักงานในแต่ละระดับรับผิดชอบ

ในการปฏิบัติงานด้านธุรการ และการดำเนินการจัดเตรียมงานการบริหารตามขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในส่วนของตน

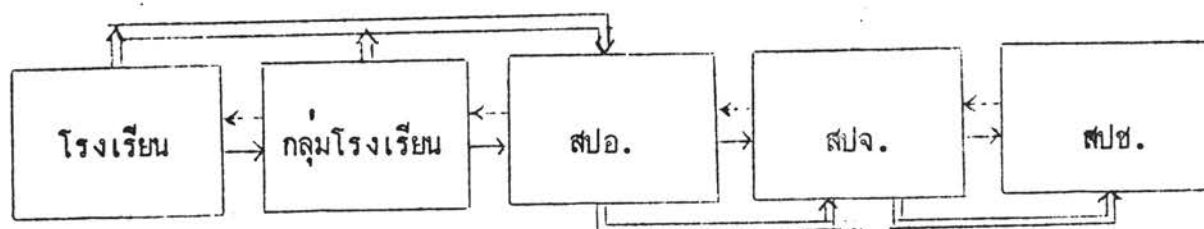
อนึ่ง ในระดับกลุ่มโรงเรียน ตามที่ปรากฏในระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2524 ตามปกติ ให้รวมโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 7 - 10 โรงเรียน เข้าเป็น 1 กลุ่มโรงเรียน เว้นแต่จะมีความจำเป็น กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาจะมีโรงเรียนในสังกัด น้อย หรือมากกว่าจำนวนดังกล่าวได้ แต่ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด

จากรูปแบบการบริหารงานดังกล่าว ปรากฏว่า ในแต่ละระดับ จะต้องมีการวางแผน และการบริหารงานตามขอบเขตอำนาจและความรับผิดชอบของตน จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลและสารสนเทศที่ชี้ให้เห็นถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา สถานภาพ และศักยภาพ ในด้านต่าง ๆ เฉพาะในส่วนที่ตนรับผิดชอบ และนอกจากนี้ยังจำเป็นต้องมีข้อมูลและสารสนเทศที่ชี้ให้เห็นถึงภาพรวมของระบบใหญ่ เพื่อเปรียบเทียบกับสภาพปัจจุบันในส่วนของตน เพื่อวางแผนและดำเนินการบริหารงาน และพัฒนางานในขอบเขตอำนาจและความรับผิดชอบในแต่ละระดับต่อไป

จะเห็นว่าความต้องการด้านข้อมูลและสารสนเทศส่วนใหญ่ เมื่อพิจารณาแล้ว จะเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่ได้จากแหล่งใหญ่ ๆ 2 แหล่ง คือ ข้อมูลและสารสนเทศจากโรงเรียน และข้อมูลและสารสนเทศจากสำนักงานระดับต่าง ๆ เช่น สำนักงานกลุ่มโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นต้น

ฉะนั้น เพื่อความสะดวก คล่องตัว และเพื่อเป็นการประหยัดทั้งทรัพยากร และเวลาในการดำเนินงาน ประกอบกับเพื่อให้การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลมีความซ้ำซ้อน จึงเสนอแนวทางการจัดเครือข่ายระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ดังนี้

แผนผังที่ 1 การจัดเครือข่ายระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

- > แสดงการส่งแบบ เก็บข้อมูล เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
- > แสดงการส่งแบบ เก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืน
- ====> แสดงการส่งแบบรายงานการปฏิบัติงาน

จากแผนผังที่ 1 จะเห็นว่า การจัดเครือข่ายการรายงานข้อมูล จะมีข้อมูลที่สำนักงานในระดับต่าง ๆ ต้องรายงาน 2 ชนิด คือ

1. ข้อมูลจากการรายงานการปฏิบัติงาน ข้อมูลจากการรายงานการปฏิบัติงาน หมายถึงข้อมูลที่ สพช. ส่งมาให้ สพจ. รายงานเป็นการประจำ หรือข้อมูลที่ สพจ. ส่งให้ สพอ. กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนรายงานเป็นประจำ การรายงานข้อมูลในลักษณะนี้ เป็นการรายงานข้อมูลที่ สพช. หรือ สพจ. แล้วแต่กรณี กำหนดเป็นหลักปฏิบัติ หรือกำหนดเป็นระเบียบให้ถือปฏิบัติ ว่า เมื่อมีเหตุการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดเกิดขึ้น หรือเมื่อใดปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเมื่อถึงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ให้รายงานผลการปฏิบัติให้ทราบ เช่นที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ให้มีการรายงานผลการเลือกตั้งชมรมกรรมการกลุ่มโรงเรียน การรายงานผลการแต่งตั้งวิชาการกลุ่มโรงเรียน หรือการรายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณตามแบบ ง. ต่าง ๆ ฯลฯ เป็นต้น

ขั้นตอนการรายงานข้อมูลจากการปฏิบัติงานนี้ ทั้งโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน จะต้องรายงานผ่านสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตามหลักปฏิบัติของทางราชการ หลังจากที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอตรวจสอบ และจัดส่งสำเนาให้เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่จัดระบบสารสนเทศของ สพอ./ก. กัดเลือกข้อมูลที่ต้องการ แล้วจึงจัดส่งไปยังเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อดำเนินการต่อไป พร้อมทั้งสำเนาให้เจ้าหน้าที่
ที่รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทราบ เพื่อคัดเลือก
ข้อมูลที่ต้องการต่อไป

ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า การรายงานข้อมูลจากการปฏิบัติงานนี้ หากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จะพิจารณาตรวจสอบว่า
ข้อมูลใดที่อยู่ในความต้องการ และสามารถกำหนดระเบียบ หรือหลักปฏิบัติให้มีการรายงานเป็น
การประจำได้ จำทำให้มีประโยชน์ต่อการดำเนินงานการจัดระบบสารสนเทศ ในลักษณะที่ทำให้
ประหยัดเวลาในการสำรวจข้อมูล และได้รับข้อมูลตรงตามกำหนดเวลาที่ต้องการ ไม่เกิดความ
ซ้ำซ้อน การออกแบบเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถออกแบบได้กระทัดรัด ไม่ทำให้ผู้กรอกเกิดความ
เบื่อหน่ายในการกรอกข้อมูล อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดในการกำหนดให้มีการเก็บข้อมูลจากรายงาน
ประจำเพื่อการจัดระบบสารสนเทศ อาจได้แก่การที่เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ
จะต้องเสียเวลามากในการคัดเลือกข้อมูลที่ต้องการ ทั้งนี้เนื่องจากการรายงานข้อมูลในการ
ปฏิบัติงานบางอย่างมีรายละเอียดเกินความจำเป็นที่จะนำมาใช้ในงานการจัดระบบสารสนเทศ
นอกจากนี้ ข้อจำกัดอีกประการหนึ่งของการใช้ข้อมูลจากแบบรายงานประจำเป็นฐานในการจัด
ระบบสารสนเทศ คือ หากมีการกำหนดหลักปฏิบัติ หรือระเบียบให้มีการรายงานข้อมูลจากการ
ปฏิบัติงานเป็นจำนวนมาก อาจทำให้ ผู้ปฏิบัติไม่สามารถจดจำได้ และล้มรายงานในบางครั้ง
ซึ่งจะเป็นผลให้ข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศไม่ถูกต้องตรงความเป็นจริง และไม่ปัจจุบัน
แต่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอาจแก้ไขได้ โดยดำเนินการสำรวจ และจัดทำบัญชีรายละเอียด
เกี่ยวกับหลักปฏิบัติ และระเบียบที่กำหนดให้แต่ละระดับรายงาน แจกจ่ายให้หน่วยงานในสังกัดที่มี
หน้าที่รายงานว่าในเรื่องใดจะต้องรายงานการปฏิบัติงานให้ทราบ เมื่อใด และกำหนดปฏิทินการ
ตรวจสอบไว้เป็นระยะ ๆ จะช่วยให้การรายงานข้อมูลเป็นไปอย่างถูกต้อง และเป็นระบบระเบียบ
สามารถนำมาใช้ เป็นฐานในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้
เป็นอย่างดี

อนึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การใช้ข้อมูลจากแบบรายงานประจำ อาจทำให้ลดข้อผิดพลาดเกี่ยวกับ
ความถูกต้องของข้อมูลได้หลายประการ ยกตัวอย่างเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรในเรื่องการย้าย
การโอน ไปช่วยราชการ หรือมาช่วยราชการ ฯลฯ หากการสำรวจโดยการออกแบบสำรวจไปยัง

โรงเรียน เพื่อให้รายงานชิ้นมานั้น อาจผิดพลาด เช่น การแปลความหมายของข้อมูลแต่ละรายการ การผิดพลาดในการส่งถ่ายข้อมูลไปยังขั้นตอนต่าง ๆ ตลอดจนการผิดพลาดในการประมวลผลข้อมูล ซึ่งการดำเนินการหลายขั้นตอนทำให้ยากต่อการตรวจสอบจุดที่เกิดการผิดพลาด และในขณะที่ฝ่ายงานการเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีความจำเป็นต้องดำเนินการในเรื่องนี้เป็นการประจำอยู่แล้ว หากหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศจะประสานงานโดยตรงกับฝ่ายงานการเจ้าหน้าที่ น่าจะได้อะไรข้อมูลที่ถูกต้อง และลดขั้นตอนในการดำเนินงานไปได้มาก

ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการดำเนินการให้มีการรายงานการปฏิบัติงานเป็นการประจำ น่าจะมีผลดีต่อการดำเนินงานการจัดระบบสารสนเทศ มากกว่าผลเสีย

2. ข้อมูลจากแบบ เก็บรวบรวมข้อมูล แบบที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ เป็นแบบที่จัดสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลมาใช้ในงานการจัดระบบสารสนเทศ โดยเฉพาะ

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเริ่มต้นจาก สปช. หรือ สปจ. แล้วแต่กรณี มีความต้องการสำรวจข้อมูลตามความต้องการในการบริหารงานของตน และเมื่อพิจารณาแล้วไม่มีข้อมูลชนิดที่ต้องการในการรายงานการปฏิบัติงาน ดังกล่าวในข้อ 1 จึงนำข้อมูลตามความต้องการดังกล่าวมาจัดสร้างแบบ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขึ้น การเก็บข้อมูลจากแบบ เก็บรวบรวมข้อมูลที่กล่าวนี้ จะมีแบบที่ใช้ในการเก็บรวบรวมที่สามารถจำแนกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

ก. แบบ เก็บรวบรวมข้อมูลประจำ แบบเก็บรวบรวมข้อมูลประจำ หมายถึงแบบเก็บรวบรวมข้อมูลที่หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ ดำเนินการสำรวจความต้องการด้านข้อมูลในการบริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และเมื่อตรวจสอบแล้วว่า ข้อมูลที่ต้องการไม่สามารถเก็บรวบรวมได้จากการรายงานการปฏิบัติงานได้ จึงนำชนิดของข้อมูลที่ต้องการมาจัดสร้างเป็นแบบเก็บรวบรวมข้อมูล และกำหนดการเก็บรวบรวมไว้เป็นการประจำ เช่นการจัดสร้างเป็นแบบเก็บข้อมูลรายเดือน แบบเก็บข้อมูลรายภาคการศึกษา แบบเก็บข้อมูลรายปีการศึกษา หรือ แบบเก็บข้อมูลรายปีงบประมาณ ฯลฯ เป็นต้น แต่ทั้งนี้จะต้อง

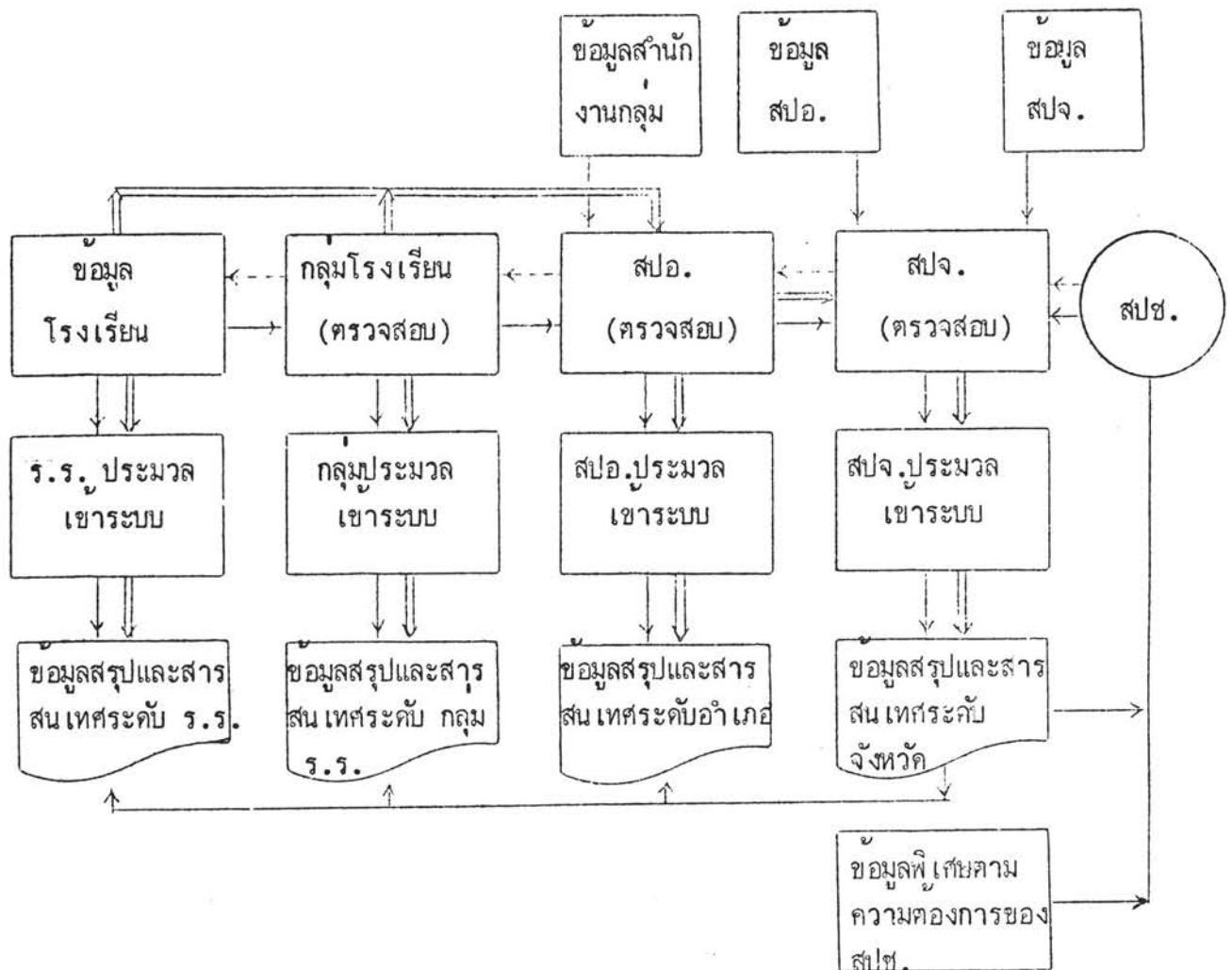
วิเคราะห์สภาพความต้องการ และความจำเป็นในการจัดเก็บ ในเรื่อง ความถี่ของข้อมูลที่ต้องการ กำหนดเวลาที่ต้องการ และรายละเอียดอื่น ๆ ก่อนการพิจารณาจัดสร้างแบบที่ใช้ในการเก็บรวบรวม จะทำให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ถูกต้อง

ข. แบบเก็บข้อมูลกรณีพิเศษ บางครั้งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีความต้องการชนิดของข้อมูลบางรายการ นอกเหนือจากที่ได้ทำการสำรวจไว้ และข้อมูลดังกล่าว เป็นความต้องการเฉพาะกรณี ฉะนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลจึงมีลักษณะ เป็นครั้งคราว ไม่ต่อเนื่อง การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะนี้จึงต้องสร้างแบบ เก็บรวบรวมเฉพาะกรณี ซึ่งหลังจากจัดเก็บรวบรวมแล้ว แบบที่ใช้ในการจัดเก็บอาจไม่ใช่ประโยชน์อีกต่อไป อย่างไรก็ตามหากการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะกรณีดังกล่าว มีความต้องการ เก็บเพื่อการศึกษาติดตามผลต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาหนึ่ง หรือตลอดไป หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศอาจพิจารณาบรรจุชนิดของข้อมูลไว้ในแบบ เก็บรวบรวมข้อมูลประจำ ในการปรับแบบ เก็บรวบรวมข้อมูลประจำครั้งต่อไปได้

2. การจัดระบบรายงาน และการประมวลข้อมูล

ในการจัดระบบรายงานและการประมวลข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศของ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ที่จะเสนอต่อไปนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการจัดเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 และ รูปแบบที่ 2 ตามที่ปรากฏในแผนผังที่ 2 และแผนผังที่ 3 ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

แผนผังที่ 2 แสดงระบบการรายงานข้อมูล และการประมวลข้อมูล (รูปแบบที่ 1)

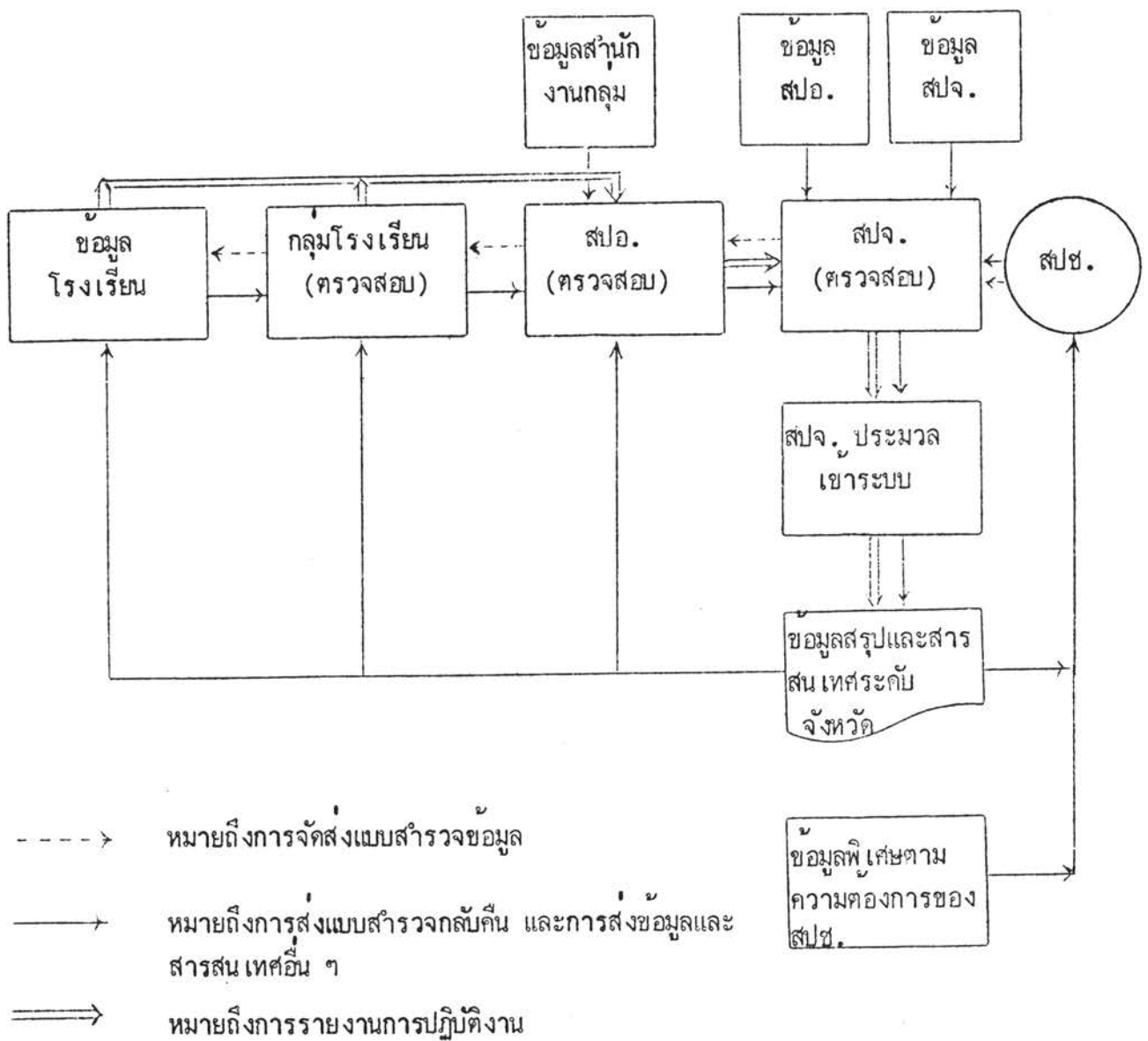

- > หมายถึงการจัดส่งแบบสำรวจข้อมูล
- > หมายถึงแบบสำรวจส่งกลับคืน และการจัดส่งข้อมูลสรุปและสารสนเทศ
- ==> หมายถึงการรายงานการปฏิบัติงาน

จากแผนผังที่ 2 จะเห็นว่า การรายงานข้อมูลจะมีลักษณะตามข้อเสนอแนะในการจัดเครือข่ายระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ดังที่เสนอไว้ในแผนผังที่ 1 คือ การรายงานข้อมูล ข้อมูลโรงเรียนจะส่งผ่านไปให้กลุ่มโรงเรียน สปอ. และ สปจ. ตรวจสอบ ก่อนที่จะประมวลเข้าระบบสารสนเทศของ สปจ. ส่วนการรายงานข้อมูลของสำนักงานระดับต่างๆ จะมีสำนักงานในระดับเหนือขึ้นไปตรวจสอบ เช่น ข้อมูลสำนักงานกลุ่มโรงเรียน สปอ./ก. จะเป็นผู้ตรวจสอบ และข้อมูลสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ สปจ. จะเป็นผู้ตรวจสอบ ยกเว้นข้อมูลสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สปจ. จะตรวจสอบก่อนประมวลเข้าระบบ ในขณะเดียวกัน ในแต่ละระดับจะประมวลข้อมูลเข้าระบบสารสนเทศในส่วนของตน เช่น โรงเรียนจะประมวลข้อมูลเข้าระบบสารสนเทศเฉพาะส่วนของโรงเรียน และกลุ่มโรงเรียน จะประมวลข้อมูลเข้าระบบ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มของตน เป็นต้น

อนึ่งข้อมูลสรุปและสารสนเทศในระดับจังหวัดจะส่งย้อนกลับไปยังระบบย่อยในระดับ โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยมีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งเพื่อนำไปใช้ประโยชน์และอีกส่วนหนึ่งเพื่อเป็นการตรวจสอบยืนยันอีกครั้งหนึ่ง

แผนผังที่ 3 แสดงระบบการรายงานข้อมูลและการประมวลข้อมูล (รูปแบบที่ 2)

จากแผนผังที่ 3 จะเห็นว่ามัลักษณะการดำเนินการ เช่นเดียวกับ แผนผังที่ 2 ยกเว้นในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดให้ระบบย่อยในระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอประมวลเข้าระบบของตนเอง แต่จะได้รับข้อมูลสรุปและสารสนเทศที่ประมวลผลในระดับจังหวัดไปใช้ประโยชน์

เปรียบเทียบระบบการรายงานและการประมวลข้อมูล จากแผนผังที่ 2 และ แผนผังที่ 3 จะเห็นว่าระบบการรายงานข้อมูลของทั้ง 2 รูปแบบมีลักษณะ เป็นอย่างเดียวกัน ส่วนระบบการประมวลข้อมูลมีความแตกต่างกัน ซึ่งแต่ละรูปแบบมีข้อดี และข้อจำกัดดังนี้

รูปแบบที่ 1 (ตามแผนผังที่ 2) กำหนดให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเป็นศูนย์กลางของระบบ และมีการประมวลผลในระบบย่อยทุกระดับ จึงน่าจะมีส่วนดีในลักษณะที่แต่ละระดับมีระบบของตนเอง สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศได้ทันที โดยไม่ต้องคอยการประมวลผลจากศูนย์กลาง และข้อมูลในระบบย่อยบางส่วนยังสามารถใช้ตรวจสอบยืนยันกับระบบของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้อีกด้วย แต่การดำเนินการจัดรูปแบบระบบลักษณะนี้ จะทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรมากกว่ารูปแบบที่ 2

รูปแบบที่ 2 (ตามแผนผังที่ 3) กำหนดให้ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเป็นศูนย์กลางของระบบ เช่นเดียวกับรูปแบบที่ 1 แต่ไม่มีการประมวลข้อมูลเข้าระบบในระบบย่อยทุกระดับ จึงน่าจะมีส่วนดีในลักษณะที่เป็นการประหยัดทรัพยากรในการดำเนินงานไปได้มาก แต่ในการประมวลผลข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลสรุปและสารสนเทศในศูนย์กลางในระดับจังหวัดนั้น ต้องมีการจัดทำไหละเอียดพอที่จะใช้ประโยชน์ในระบบย่อยทุกระดับได้อย่างทั่วถึง

3. การดำเนินการกิจกรรมในการจัดระบบสารสนเทศ

ในการดำเนินการกิจกรรมในการจัดระบบสารสนเทศ มีขั้นตอนในการดำเนินการที่สำคัญ 4 ขั้นตอนคือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล (data collection)
2. การเก็บรักษาข้อมูล (data storing)
3. การประมวลผลข้อมูล (data processing)
4. การรายงานการประมวลผลข้อมูล (data presentation)

จากแผนผังที่ 4 ขั้นตอนในกิจกรรมการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศของ
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนการดำเนินการสร้างแบบที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรดำเนินการ
ตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ก. ทบทวนวัตถุประสงค์ของการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัด

ข. สืบค้นข้อมูลที่ได้จากรายงานการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดกำหนดหลักปฏิบัติ หรือระเบียบให้รายงาน ทั้งนี้ เพื่อนำมาคัดเลือกข้อมูลที่ต้องการ หลังจาก
ที่ได้ดำเนินการตาม ค. ง. และ จ.

ค. สืบค้นความต้องการด้านสารสนเทศที่ฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักงานต้องการในการ
ปฏิบัติงาน

ง. สืบค้นความต้องการด้านข้อมูลและสารสนเทศที่ สปช. ต้องการ เป็นการประจำ
นอกเหนือจากความต้องการของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

จ. สืบค้นความต้องการด้านข้อมูลและสารสนเทศ ที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
มีความจำเป็นต้องรายงานให้หน่วยงานอื่น เป็นการประจำ

ฉ. สืบค้นและพิจารณารูปแบบ กำหนดเวลาที่จะใช้ และความถี่ที่ต้องการข้อมูล
และสารสนเทศ ตาม ค. ง. และ จ.

ช. ประมวลสารสนเทศและข้อมูลที่ต้องการทั้งหมด ตาม ค. ง. และ จ. และ
ตรวจสอบกับข้อมูลที่สามารถเก็บรวบรวมได้จากรายงานการปฏิบัติงานประจำ

ซ. นำรายการข้อมูลทุกรายการที่ประมวลไว้ใน ช. มากำหนดนิยามศัพท์ข้อมูล
และจัดทำพจนานุกรมศัพท์ข้อมูล

ฌ. พิจารณาแหล่งข้อมูลแต่ละรายการที่ประมวลไว้ใน ช. และพิจารณากำหนดเวลา
ที่สถิติข้อมูลแต่ละรายการมีการเปลี่ยนแปลง

ญ. จัดสร้างแบบ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

- 1) กำหนดเวลาและความถี่ของข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้ใช้ต้องการ
- 2) แหล่งข้อมูลที่สามารถจัดเก็บรวบรวมข้อมูลได้
- 3) กำหนดเวลาที่สถิติข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลง
- 4) ข้อมูลที่สามารถคัดเลือกได้จากรายงานการปฏิบัติงาน

ฎ. จัดส่งแบบ เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังแหล่งข้อมูล เพื่อกรอกข้อมูลส่งกลับคืนมายังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในการจัดส่งแบบที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ต้องจัดส่งพจนานุกรมศัพท์ข้อมูล และคำอธิบายการใช้ไปพร้อมด้วย

2. การเก็บรักษาข้อมูล มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

- ก. คัดเลือกข้อมูลที่ต้องการจากรายงานการปฏิบัติงานประจำ
- ข. รวบรวมข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสำรวจข้อมูล
- ค. จำแนกหมวดหมู่ข้อมูล
- ง. ปรับสถิติข้อมูลในแหล่งเก็บรักษาให้เป็นปัจจุบัน
- จ. เก็บรักษาข้อมูลไว้ในแหล่งเก็บรักษา

ในทางปฏิบัติ การดำเนินการในขั้นตอนนี้ มิใช่เป็นการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาทำการเก็บรักษาในคราวเดียวกัน หากแต่เป็นการดำเนินการเป็นระยะ ๆ เมื่อได้รับรายงานการปฏิบัติงาน หรือ ได้รับแบบเก็บรวบรวมข้อมูล มาครั้งหนึ่งเท่านั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วข้อมูลที่ดำเนินการเก็บรักษา จะมีปริมาณชนิดของข้อมูลไม่มากนัก

3. การประมวลผลข้อมูล ในการประมวลผลข้อมูลนั้น จะมีการประมวลผล 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ การประมวลผลรวม และการประมวลผลตามคำสอบถาม ซึ่งมีลักษณะดังนี้

ก. การประมวลผลรวม หมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดประมวลผลให้มีข้อมูลสรุป และสารสนเทศ ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อรายงานให้ผู้บริหารทราบถึง สภาพปัจจุบัน ปัญหา สถานภาพ และศักยภาพ และเพื่อให้ผู้ใช้ได้สามารถนำข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการไปใช้ในการปฏิบัติงาน มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

- 1) พิจารณารูปแบบของสารสนเทศที่ผู้ใช้ต้องการตามที่สำรวจไว้
- 2) พิจารณาสารสนเทศที่ผู้บริหารต้องการ
- 3) ประมวลผลให้เป็นข้อมูลสรุป และสารสนเทศที่พิจารณาไว้ใน 1) และ 2)

ข. การประมวลผลตามคำสอบถาม หมายถึงการที่ผู้ใช้ข้อมูลมีความต้องการข้อมูล และสารสนเทศเป็นการเฉพาะกิจ ส่วนใดส่วนหนึ่ง และขอให้ผู้มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศประมวลผลให้ หรือในกรณีที่ผู้ใช้สารสนเทศมีความต้องการข้อมูลและสารสนเทศโดยมีความถี่ของการใช้บ่อยครั้งกว่าการประมวลผลรวม กรณีนี้ผู้มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ จะประมวลผลให้เป็นรายการที่ตามกำลังความสามารถและความจำเป็น

4. การนำเสนอข้อมูล หรือการเสนอรายงานการประมวลผลข้อมูล

ตามปกติการเสนอรายงานการประมวลผลข้อมูล มีวิธีการนำเสนอในลักษณะต่าง ๆ กัน ซึ่งอาจจำแนกเป็นรูปแบบใหญ่ ๆ ได้ 2 รูปแบบคือ การนำเสนอที่เป็นเอกสาร และการนำเสนอที่ไม่เป็นเอกสาร

ก. การนำเสนอที่เป็นเอกสาร ตามปกติจะนำเสนอภายหลังการประมวลผลรวม โดยจัดทำเป็นลักษณะข้อมูลสรุป และสารสนเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้ประกอบการรายงานให้หน่วยงานบังคับบัญชาทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารงาน และใช้ในการแจกจ่ายไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อใช้ประโยชน์ ซึ่งในการนำเสนอในลักษณะที่เป็นเอกสารนี้ อาจอยู่ในรูปตัวเลขสถิติ กราฟ แผนภูมิ หรือคำบรรยายสรุปสถานการณ์

ข. การนำเสนอข้อมูลที่ไม่เป็นเอกสาร ตามปกติการนำเสนอข้อมูลที่ไม่เป็นเอกสารจะคัดเลือกเสนอเฉพาะ สถิติ คัดสรร หรือสารสนเทศที่สำคัญ ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงไว้ให้เห็นเด่นชัด เพื่อประโยชน์ในการติดตามอย่างใกล้ชิด หรือเพื่อให้ผู้สนใจโดยทั่วไปได้ศึกษา หรือใช้ในการบรรยายสรุปสถานการณ์ ฯลฯ ซึ่งจะไม่ปรากฏรายละเอียดมากนัก

การนำเสนอข้อมูลที่ไม่ใช่เอกสารจะอยู่ในรูปของการแสดง (display) ต่าง ๆ เช่น การแสดงสรุปสถานการณ์ในเทปบันทึกภาพ จัดแสดงไว้ในวัสดุโสตทัศนศึกษาอื่น ๆ หรือแผนป้ายนิเทศการ ฯลฯ เป็นต้น

การนำเสนอข้อมูลในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อาจแสดงไว้ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้งหมดดังกล่าวมาแล้ว อนึ่งการนำเสนอข้อมูลนอกจาก จะมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการประกอบการรายงาน และให้หน่วยงานในสังกัดและนอกสังกัดที่เกี่ยวข้องของได้ใช้ประโยชน์แล้ว ยังเป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศ และคุณสมบัติของสารสนเทศที่ผู้ใช้ได้รับ เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับให้ผู้ใช้ที่จัดระบบสารสนเทศได้พิจารณาปรับปรุงระบบให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพขึ้นด้วย ฉะนั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจึงควรมีรายชื่อหน่วยงานที่จะส่งรายงานการประมวลผลข้อมูลไว้ล่วงหน้า และสำรวจความต้องการด้านข้อมูลและสารสนเทศก่อนการพิจารณาปรับปรุงแบบที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ครั้งต่อไป จะส่งผลให้ระบบสารสนเทศพัฒนาไปสู่ระบบที่สมบูรณ์ขึ้น

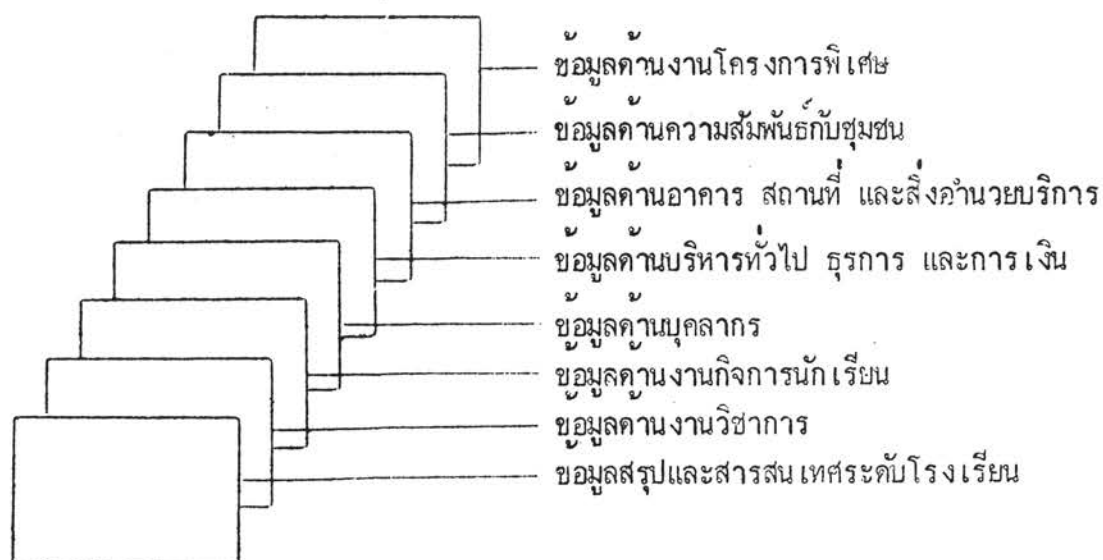
อย่างไรก็ดี หากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจารณาแล้ว เห็นว่ายังไม่มี ความต้องการหรือความจำเป็นในการปรับปรุงแบบที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่ วงจร กิจกรรมในการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศจะย้อนกลับมาถึงแต่การจัดส่งแบบ เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเก็บข้อมูลครั้งต่อไป

4. การจัดระบบแฟ้มข้อมูล

การจัดระบบแฟ้มข้อมูล เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนในการเก็บรักษาข้อมูล โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดเก็บรักษาข้อมูลเป็นระบบระเบียบ สามารถนำออกมาใช้ได้ทันที

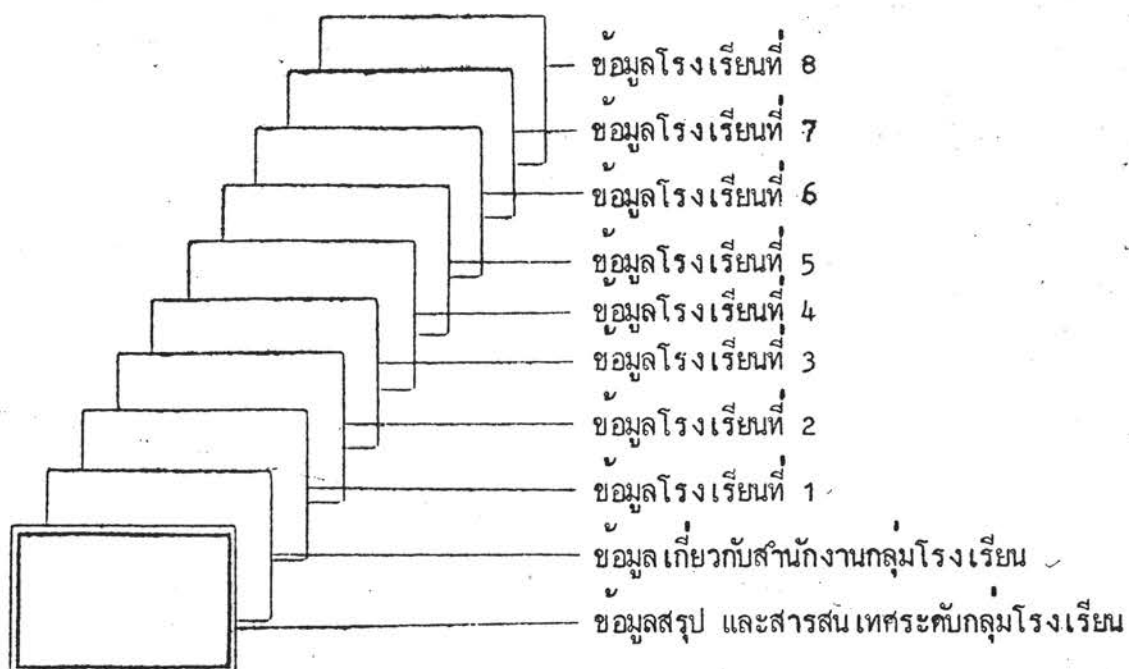
ขอเสนอแนะแนวทางการจัดระบบแฟ้มข้อมูลนี้ ผู้วิจัยได้เสนอโดยอาศัยแนวทางตาม รูปแบบการบริหารการประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการบริหารงานการประถมศึกษาในระดับจังหวัด โดยเสนอในรูปของ ระบบข้อมูลโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดแฟ้มข้อมูลโรงเรียน ระบบข้อมูลกลุ่มโรงเรียน เพื่อใช้ เป็นแนวทางในการจัดแฟ้มข้อมูลกลุ่มโรงเรียน ระบบข้อมูลสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ เพื่อใช้ เป็นแนวทางในการจัดแฟ้มข้อมูลอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ และระบบข้อมูลของ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อใช้ เป็นแนวทางในการจัดแฟ้มข้อมูลของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตามลำดับ ปรากฏตามแผนผังที่ 5 แผนผังที่ 6 แผนผังที่ 7 และ แผนผังที่ 8 ดังต่อไปนี้

แผนผังที่ 5 แสดงการเก็บรักษาข้อมูลในการจัดระบบข้อมูลของโรงเรียน

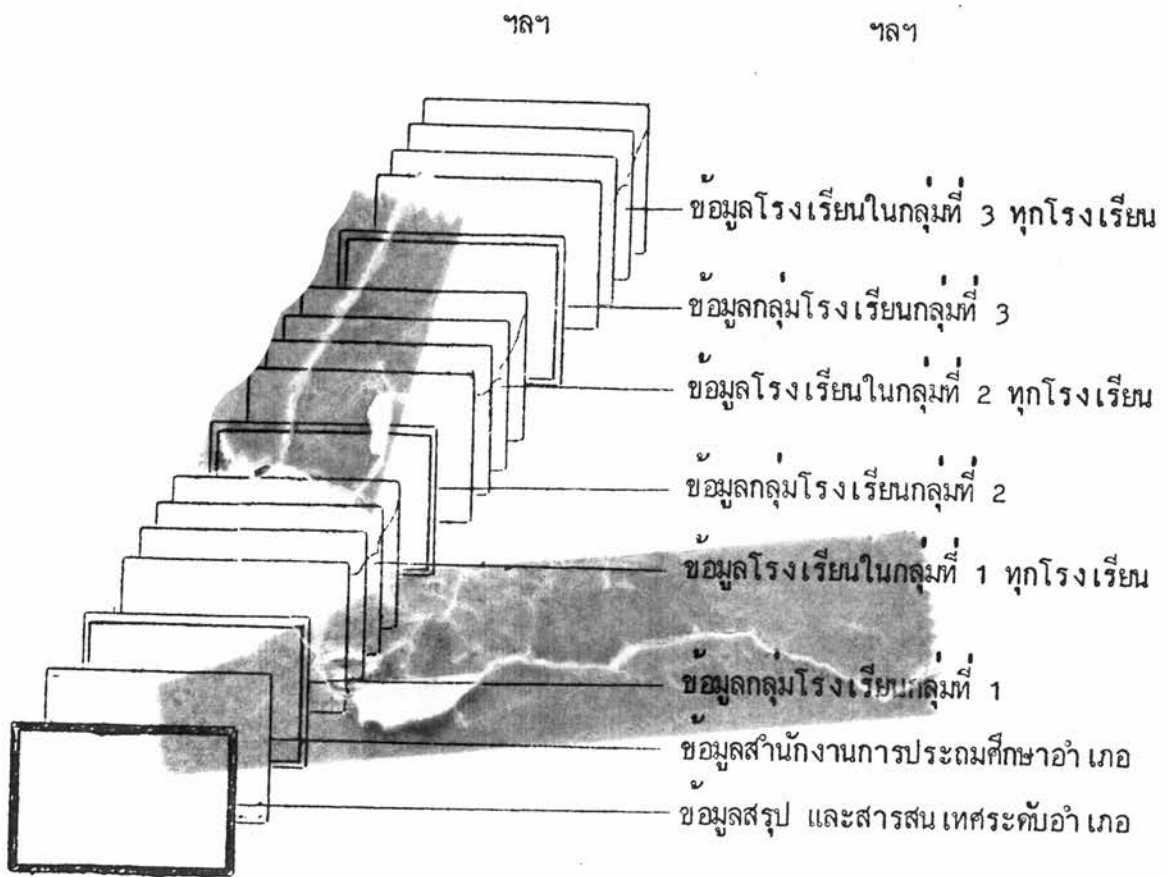
แฟ้มข้อมูลโรงเรียนประกอบด้วยแฟ้มข้อมูลสรุปและสารสนเทศระดับโรงเรียน ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับคัมขี และเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ และ แฟ้มข้อมูลตามแผนงานหลักในการบริหารการ ประถมศึกษาระดับจังหวัด ซึ่งได้แก่ ข้อมูลทางคณาวิชาการ ข้อมูลทางคณากิจการนักเรียน ข้อมูลทางคณาบุคลากร ข้อมูลทางคณาการบริหารทั่วไป ธุรการ และการเงิน ข้อมูลทางคณา อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลทางคณาความสัมพันธ์กับชุมชน และข้อมูลทางคณา งานโครงการพิเศษ

แผนผังที่ 6 แสดงการเก็บรักษาข้อมูลในการจัดระบบข้อมูลของกลุ่มโรงเรียน

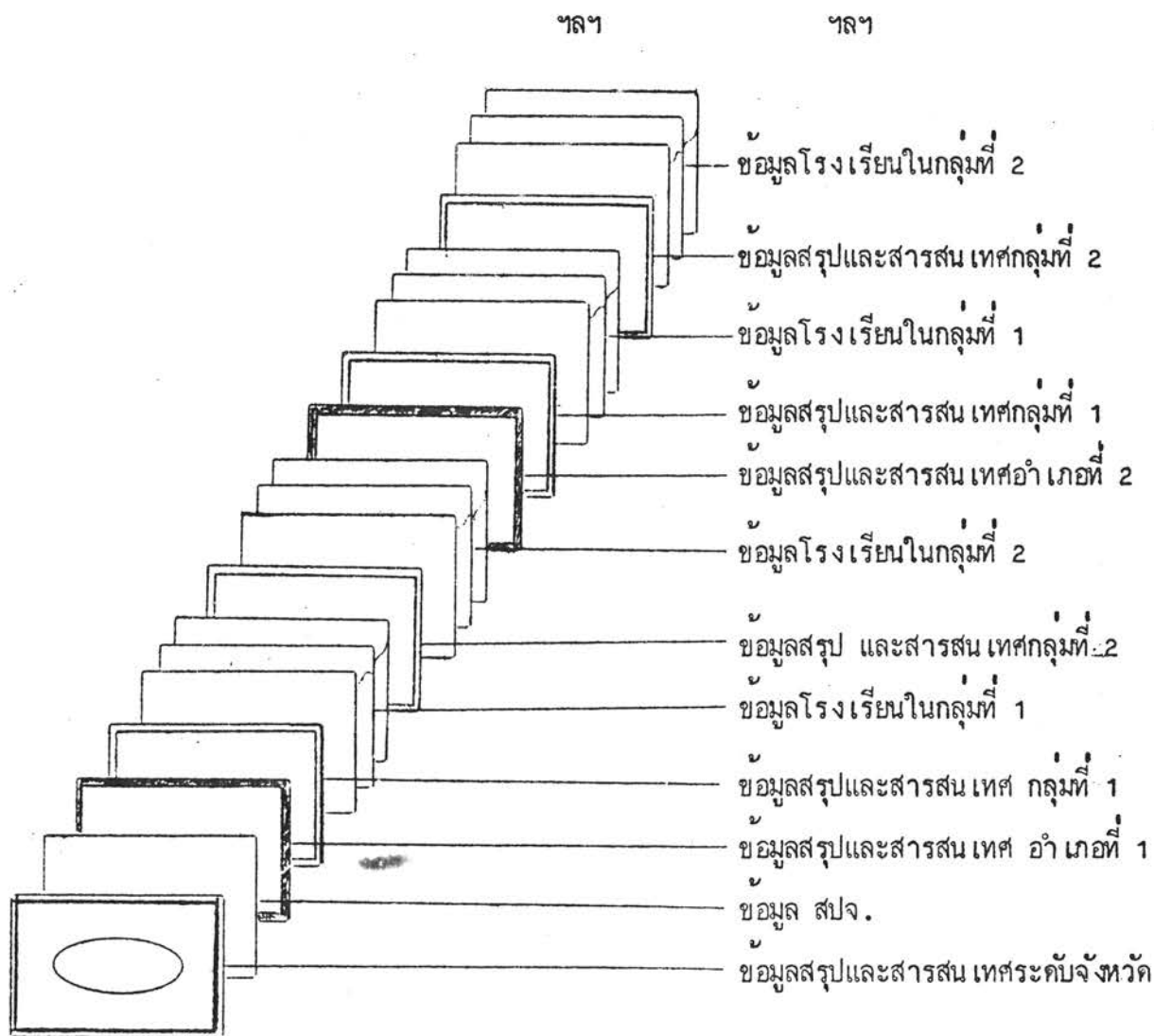
แฟ้มข้อมูลของระบบข้อมูลกลุ่มโรงเรียน ประกอบด้วย แฟ้มข้อมูลสรุป และสารสนเทศระดับกลุ่ม ประกอบกับดัชนี และ เกณฑ์มาตรฐานตามความต้องการของกลุ่ม แฟ้มข้อมูลสำนักงานกลุ่มโรงเรียน และแฟ้มข้อมูลโรงเรียนภายในกลุ่มทุกโรงเรียน

แผนผังที่ 7 แสดงการ เก็บรักษาข้อมูลในการจัดระบบข้อมูลของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ

แฟ้มข้อมูลของระบบข้อมูลสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ ประกอบด้วย แฟ้มข้อมูลสรุป และสารสนเทศระดับอำเภอ คำนี และเกณฑ์มาตรฐานตามความต้องการระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ แฟ้มข้อมูลสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และแฟ้มข้อมูลตามระบบข้อมูลของกลุ่มโรงเรียนทุกกลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ

แผนผังที่ 8 แสดงการจัดเก็บรักษาข้อมูลในการจัดระบบข้อมูลของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

แฟ้มข้อมูลของระบบข้อมูลของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประกอบด้วย แฟ้มข้อมูลสรุปและสารสนเทศระดับจังหวัด คำนี เกณฑ์มาตรฐานตามความต้องการของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด แฟ้มข้อมูลสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และแฟ้มข้อมูลตามระบบข้อมูลสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาถึงอำเภอในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ข้อเสนอแนะในการศึกษาและการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ ในระดับจังหวัด
2. ควรมีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการประสานเครือข่ายระบบสารสนเทศทางการศึกษาในระดับจังหวัด
3. ควรมีการศึกษาและวิจัย เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นต่อการบริหารงานการประถมศึกษาในระดับจังหวัด
4. ควรมีการศึกษาและวิจัย เพื่อกา เกิดการวัดระดับคุณภาพ ของข้อมูล เชิงคุณภาพทางการศึกษาที่จำเป็นต่อการบริหารการศึกษา